Tiszánktúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 283. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1915 december 12.

A négyes honvédek dicsősége.

A mi mostani élet halál harcunk ismét világszerte rettegetté és tiszteltté tette a magyar nevet, a magyar honvéd nevét.

Csaták villámai közt minden harctéren az elsők közt küzd és győz a honvéd. Honvéd és hős egyet jelent a katonai szótárban.

A nagyváradi honvédezred dicsőségét maga a hivatalos jelentés irta fel a történelem lapjaira s az öt világrész sajtóját bejárta az a méltán megérdemelt elismerés, melyet Nagyvárad honvédezrede kivivott.

Erről a kitüntetésről gyönyörü szavakkal emlékezett meg az ezredhez intézett egyik napiparancsában szentkereszthegyi *Kratochwill* Károly ezredes, ezredparancsnok. Az ezredparancs részletesen kiemeli az ezred dicső haditényeit, melyekkel ezt az elismerést kivivta. Kiemeli az ezred hőseit egyenkint névszerint. Ezeket a részleteket természetesen most közölni a hadihelyzetre való vonatkozásai miatt nem lehet. Az ezred vitézségét kiemelő általános tartalmu sorok azonban olyan lerdületesek, hogy azok valóban csak a harctér izzó hevületében, mindent átfogó lelkesedésében születhettek. Ezeket a sorokat a harctérről engedély alapján a következőkben közöljük:

Négyes Honvédek!

Ő császári és királyi Fensége József főherceg, szeretett hadtestparancsnokunk, a főparancsnokság és a sajtóhadiszállás közleményeiben mondva van **„a hős negyedik honvédgyalogezred“** ércfalán megtört az ellenség hatalmas támadása.

Ahol a fedezékekből nem tudtatok harcolni, ott felugrottatok a fedezékre és állva tüzeltetek az ellenségre. Az olasz retteg Tőletek, ismeri a négyes honvédeket és ahol Ti megjelentek, minden áttörési szándéka összemorzsolódik.

Szebb elismerés nem érhet egy ezredet, mint az, hogy az egész világ előtt emlitsék hősiességét, ahogy most ez a hadsereg főparancsnokság Hőfer jelentésében megtörtént és amely a következőkép hangzik:

> November 30. „St. Martinó háromszor volt az olaszoktól sürü tömegekben megtámadva, azonban *a nagyváradi negyedik honvédgyalogezred* állásait elkeseredett kézitusában mindvégig megtartotta.

Ujra ismétlem, amit már egyszer megmondtam Nektek.

Büszkeséggel tölt el, hogy azt a szép magasztos szellemet, amely a negyedik honvéd gyalogezredben uralkodik, tizenöt hónap óta a harctéren tovább fejleszthettem.

Ma a m. kir. negyedik honvéd gyalogezred az elsők, a legjobbak közé sorolódik. Mindenki ismeri e szép ezredet az egész monarchiában, sőt messze a határon tul, ahová a Hőfer jelentései eljutnak.

Tartsátok és ápoljátok e szellemet Királyunk és Országunk büszkeségére, ellenségeink félelmére és az én igaz örömre.

Isten áldjon és segitsen Benneteket!

Szentkereszthegyi Kratochwill Károly s. k.,
ezredes.

Magyarokat fognak nemzetiségi vidékekre telepiteni.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 11.

A tegnapi országgyülésen rendkivül fontos és a magyarság jövő fejlődésére kiszámithatlan jelentőséggel biró akciót jelentett be a miniszterelnök. A háboru után kezdetét fogja venni valahára a régen várt igazi magyar nemzeti telepitési politika. A nemzetiségi vidékeket meg fogják szállani megbizható magyar elemek Olyan akció ez, mely minden paragrafusnál erősebb és biztosabb alapja lesz Magyarország önállóságának, függetlenségének, magyarságának. A második ezredév kezdetén ezt az akciót méltán nézzük második honfoglalásnak.

Kivánatos, hogy ez a telepitési akció kiterjedjen a Dráva és Száva körére, a tengermellékre, sőt Bosznia és a meghóditott területek egyes vidékeire is és hogy a kitelepitendő magyarok a magyarság zömével szerves kapcsolatban legyenek.

A miniszterelnök bejelentése országszerte nagy megnyugvást kelt a jövőre nézve.

Beöthy Pál elnök tiz órakor megnyitotta az ülést és jelentette, hogy a harmadik hadikölcsönre a képviselőház a rendelkezésére álló összegből 200.000 koronát jegyzett. Azután figyelmeztette a Házat, hogy a mai ülésen érvénybe lép az uj házszabályok 233. paragrafusának az a rendelkezése, a mely szerint minden szónok csak félórát beszélhet.

Szabó István a békekötéssel foglalkozva kijelentette, hogy a mint a népek átka sujtja azokat, akik a háborut felidézték, ugy a népek átka sujtja azt is, aki a béke megkötését akadályozza, bárki legyen is az. A békekötésnél a kisgazdák a lengyel nép jogos igényeinek teljesitését is kivánják. Két határozati javaslatot nyujt be.

Az egyik választójogot kér a harctéren levő katonáknak, a másik azt kéri, hogy a választójogi minősitésnél hat elemi helyett elégedjenek meg öttel, mert az iskolák nagy részében most nincs tanitás és a nép nem végezheti el a hatodik elemi iskolát. Vagy pedig nyissák meg sürgősen az iskolákat. A maximálás terén a kisgazdákkal igazságtalanul bántak. Egészséges magyar birtokpolitikát követel, amely csak a kisajátitási törvény végrehajtásával lehetséges.

Az *elnök* figyelmezteti, hogy fejezze be a beszédét.

Szabó István néhány szóval eleget tesz

az elnök kivánságának és az indemnitást elfogadja.

Jaczkó Pál arról beszél, hogy a drágaság kérdésében csak vitákat hallani. A felelősséget a merkantilisták az agráriusokra hárítják és nem történik semmi. Szerinte a legnagyobb hiba az, hogy teljesen szervezetlenek vagyunk ezen a téren. Szükséges volna egy központi szervezetet létesiteni, a mely a termelőtől a fogyasztóig közvetiti az élelmicikkeket. Ezt a központot azután a legteljesebb végrehajtói hatalommal kellene felruházni.

Pontban 11 órakor *Beöthy* Pál elnök megrázza a csengetyüt és kéri a szónokot, hogy fejezze be beszédét. (Zaj és derültség a baloldalon.)

Rakovszky István: Hagyd abba a mondat közepén!

Jaczkó Pál néhány szóval befejezi beszédét és leül.

Földes Béla kifogásolja, hogy a hadikiadások mibenléte és a jövendő államadósságok felől a kormány nem tájékoztatja a parlamentet. Az Osztrák-Magyar Bank a háboru kezdete óta nem tett közzé kimutatást, a mely tény egyedül áll a világon. A bankjegyforgalom megnövekedéséből nem lehetett a valuta megromlására következtetni és igy nincs igazuk azoknak, a kik 18 százalékos fedezetről mesélnek, bár az adatok ismerete nélkül erről nem lehet beszélni. Nekünk mindenesetre biznunk kell katonáink hősiességében, a győzelemben és a bankjegyekben. (Helyeslés.)

A jövedelmi adó kérdésében a törvény életbeléptetése kivánatos, bár a jövedelmi adó olyan finom strukturáju adónem, hogy előbb ki kellene tanulni. A végrehajtásánál azonban gondosan kellett volna eljárni. — Eseteket hoz fel, amelyek az ellenkezőt bizonyitják.

Az indemnitást elfogadja. (Éljenzés és taps a baloldalon.)

Bakonyi Samu szólalt fel ezután.

Novák János és *Holló* János után *Zichy* Aladár a hadisegély megnagyobbitását és a választójog kiterjesztését követeli. Az indemmitást visszautasitja.

Pallavicin György őrgróf szerint a hazaárulók elkobzott földjeit a magyar katonák között kellene szétosztani.

Csermák Ernő, *Blahó* Pál, *Eitner* Zsigmond, *Sümegi* Vilmos, *Bródy* Ernő és *Vázsonyi* Vilmos után *Tisza* István gróf beszélt.

MAGYAR TELEPITÉS A NEMZETISÉGI VIDÉKEN.

Gróf Tisza István beszéde.

Reflektált Andrássy tegnapi beszédére. Mindig kereste az alkalmat, — mondta — hogy az ellenzékkel érintkezzék és nem rajta mult, hogy nem sikerült neki. A jövőben is szivesen fogja mindig az ellenzéket informálni.

Bejelentette, hogy a legközelebb az ellenzék elé fontos kérdést fog terjeszteni. Kéri, hogy tárgyilagosan birálják meg. Kijelenti, hogy **a nemzetisegi vidékeket megbizható magyar elemekkel fogják betelepiteni.** (Élénk tetszés.)

Appellál az ellenzék hazafiságára; kéri, hogy javaslatát fogadja el.

Az indemnitást megszavazták, ugy szintén Apponyi határozati javaslatát.

Sághy Gyula kérdésére Tisza kijelenti, hogy legközelebb tárgyalásra kerülnek a kivételes törvény meghosszabbitásáról, az árdrágitási pénzintézeti központ létesitéséről szóló javaslatok. A szünet rövid lesz, mert a katona képviselőknek mielőbb vissza kell térniök a frontra.

Az ülés fél 7 órakor ért véget. A legközelebbi ülés kedden lesz.

Ujabb négyszáz fogoly Montenegróban.

Budapest, december 11. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszintér.

Montenegrói területen főleg utóvéd harcokban ujra 400 foglyot szállitottunk be.

Hiábavaló olasz támadások.

Budapest, dec. 11. (Hivatalos.)

Olasz hadszintér.

A Judikarien szakaszról a tüzérségi harcok most a Chiese völgytől nyugatra levő területre átterjedtek. Az e terület és a Conteil völgy közti szakaszon a Monte Wiesen lévő előretolt őrséget tulerőben levő ellenséges csapatok elől visszavettük. Az olaszoknak a Dolomitokban a Chico-nyereg, a görzi szakaszon a Monte San Michele északi lejtője ellen intézett gyenge támadást visszavertük.

Visszavert orosz osztagok Czartorijszknél.

Budapest, december 11. (Hivatalos.)

Orosz hadszintér.

Czartorijszknél orosz felderitő osztagokat üztünk el. Egyéb harcvonalon csend uralkodik.

Hőfer.

A bolgárok nem kötnek külön békét.

Budapest, december 11. (Saját tud.) A Lokalanzeiger jelenti Szófiából:

Hivatalos jelentések szerint a bolgárok csak az általános béke után teszik le a fegyvert.

A bolgárok győzelmes utja.

Budapest, dec. 11. (Hivatalos.)

A bolgár vezérkar jelenti december 9-ről:

A Vardar mindkét partján és Kostulinától délre szakadatlanul folyik az üldözés. Az erős tüzérséggel és számos gépfegyverrel erősitett angolok és franciák mindenik állásban kétségbeesett ellentállást fejtenek ki.

Minthogy azonban csapataink erős nyomásának nem állhatnak ellent, kénytelenek állásaikat gyorsan elhagyni és visszavonulni.

A Vardar mindkét partján előnyomuló hadoszlopaink már elhagyták a Demir-kapu környékén levő emelkedéseket és a mirovicei pályaudvartól délre fekvő területre érkeztek.

A Vardar jobb partján ejtett foglyok a 421, 148, 48, és 84. számu francia ezredekből valók.

Coustulinától délre előrehaladó csapataink elérték a Kursudere folyót és **megszállották Kaikali, Tatarti, Raprovó, Valendovó és Kudovó helységeket.**

Az utóbbi helyen volt Saraill tábornok főhadiszállása.

A franciák Kudovó és Mirovice pályaudvarait felgyujtották.

A franciáktól a kudovói pályaudvaron 500 láda töltényt, sok élelmiszert, egészségügyi és egyéb hadianyagot zsákmányoltunk, az angoloktól 5 gépfegyvert és sok puskát. A mi veszteségeink jelentéktelenek az ellenség óriási veszteségeivel szemben. *A csatateret elboritják angol es francia katonák holttestei,* valamint a hátrahagyott sebesültek, akik közül egyik-másik 3—4 nap óta sem kapott segitséget. Utóbbiak elmondják, hogy orvosaik már a harcok elején elszakadtak. Visszavonulásuk alkalmával az angolok és a franciák *az egész lakosságot magukkal hurcolták.*

A szerb harcvonalon csapataink Ochrida elfoglalása után az Ochrida tó északi partján *Struga felé nyomulnak előre.*

A Drin jobb partján levő *keleti városrész már a kezünkben van.* Az ellenség elpusztitotta a Drin kidját és balparton ellenállást fejt ki.

A bolgárok a görög határig üzik a franciákat.

Rotterdam, dec. 11. Athénából a következő félhivatalos jelentés érkezik: Doiranból jelentik, hogy a bolgár csapatok az egész francia front mentén megujitották támadásaikat. A sajtó élénken foglalkozik az entente macedóniai mozdulataival: egyes lapok azt irják, hogy a bolgárok megverték a franciákat. Kormánykörökben az a hir van elterjedve, hogy a bolgárok az üldözés során nem fognak görög területre lépni.

Vilmos a keleti harctéren.

Berlin, december 11. Vilmos császár Lembergben tett rövid látogatása után megtekintette a Stryga mentén levő német csapatokat.

A bolgárok megtizedelték a francia sereget.

Budapest, dec. 11. (Saját tudósitónktól.) Az Echo de Bulgaria szerint a bolgár csapatok Sarrail tábornok seregét csaknem megtizedelték.

Visszavert francia támadások.

Berlin, december 11. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Az arcvonal számos helyein mindkét tüzérség élénk tevékenységet fejt ki. Heves tüzérségi előkészités után a franciák Sucutől északkeletre este ujból megtámadták állásainkat a 193 magaslaton és attól keletre. A támadást visszavertük. Az állást változatlanul szilárdan birtokunkban tartjuk, amint azt az utóbbi idők francia napi jelentéseinek ezzel ellenkezőleg merészebb állitásai sem tudták tőlünk elragadni.

Összeomlott orosz támadás.

Keleti hadszintér.

Hindenburg és Lipót bajor herceg tábornok hadcsoportjainál a helyzet változatlan.

Linsingen tábornok hadcsoportja.

Az oroszoknak támadása a kovel—sarnii vasutvonaltól északra az osztrák magyar arcvonal előtt az ellenség nagy veszteségei mellett összeomlott.

Cartorijszktől északra a Stryj nyugati partján előrenyomult ellenséges felderitő osztagokat ismét elüztük.

Balkán hadszintér.

Lényeges esemény nem volt. A bolgár hadseregekről nincsenek ujabb hireink. (Min. eln. sajtóoszt.)

Bombáink Anconára.

— Események a tengeren. —

Budapest december 11. (*Hivatalos.*) 10-én délután egy tengerészeti repülőgép rajunk Anconában nagy sikerrel dobott bombákat a pályaudvarra, a villamossági müvekre, a gázmüvekre, katonai célokra szolgáló épületekre. Bár több lövegből srapnellitüzzel üldözték. Noha az idő nagyon kedvezőtlen volt, összes repülőgépeink sértetlenül vonultak be. *A hajóhadparancsnokság.* (Min. eln. sajtóosztály.)

Görögország beavatkozás előtt.

Szófia, december 11. Az ideérkezett athéni hirek szerint a bolgároknak az entente seregeken aratott legutóbbi győzelme ugy a görög kormánykörökben, mint a lakosság körében nagy megelégedést keltett. Az ententenek az a nyilt szándéka, hogy Szaloniki hadműveleti bázissá tegye, arra inditotta a görög kormányt, hogy ellenintézkedéseket tegyen és Szalonikit megóvja attól a sorstól, amely akkor vár rá, ha a németek és bolgárok kénytelenek lesznek ellene támadást intézni. Ez esetben Szaloniki egész vidékét pusztulás fenyegeti. Az itteni diplomáciai körök azt hiszik, hogy Görögországra nézve már elérkezett a beavatkozás pillanata. Legalább is azt várják Görögországtól, hogy megakadályozza a további partraszállásokat, a mit valószinüleg meg is tesz.

28-ikára lett egybehiva az országgyülés. Mint budapesti tudósitónk jelenti: A király Tiszához intézett kéziratában az országgyülést december 28-ikára hivja egybe.

Ki legyen a villamosmü igazgatója?

A felügyelőbizottság ülése.

Nagy érdeklődéssel várja Nagyvárad város közönsége, hogy *Rimler* Károly polgármester kit nevez ki a városi villamosmü igazgatójává, kinek kezére bizza a város legfontosabb és legértékesebb közmüvének vezetését.

Az állásra meghirdetett pályázat eredménye szerint nem kevesebb mint 34 egyén reflektál az állásra. Mielőtt a polgármester döntene a kinevezés felett, a szabályrendelet szerint meghallgatja a villamos telep felügyelő-bizottságát, anélkül azonban, hogy a polgármestert a kinevezendő személyét illetőleg bármily irányban kötelezné a felügyelő-bizottság ajánlása.

Jóllehet, hogy az állást egyelőre ideiglenesen töltik be, mégis nagy érdeke a városnak, hogy olyan egyén álljon a villamosmü élére, aki főleg gyakorlati tudással, széleskörü tapasztalattal rendelkezik, aki eddigi müködésével bebizonyitotta, hogy képes és hivatott egy ilyen nagy és kiváló szakképzettséget igénylő telep ügyeinek irányitására, vezetésére, amellett teljesen otthonos az elektro-technika legujabb fejlődésének kérdéseiben.

A pályázók között különösen kettőt tartanak olyannak, akik a fentebbi szempontok figyelembevételével elsősorban jöhetnek számitásba a kinevezésnél

Az egyik *Lipovniczky* Pál, az esztergomi villamostelep üzemvezető-igazgatója. Az elektrotechnika terén kiváló gyakorlati képzettséggel és gazdag tapasztalattal bir s a villamostelepeknél szükséges üzleti jártassággal is bir. Mindezeket az a körülmény is eléggé igazolja, hogy a világhirü Ganzcég őt állitotta a szépen fejlődő esztergomi villamostelepe élére, tejhatalmu vezetőül. Már pedig egy ilyen nagy és kiváló részvénytársaság nagyon megválogatja, hogy kire bizza értékes objektumainak vezetését és érdekeinek képviseletét. Hat évi ottani müködése pedig arról tanuskodik, hogy meg is felel a reá bizott feladatoknak. Előzetesen hosszabb ideig kiváló sikerrel müködött Angliában. Ilyen megnyerő modora egyéniség, vezető állásra kiválóan alkalmas. Kinevezése nyereség lenne a városra s biztositaná a nagyváradi villamostelep további virágzását.

A másik kinevezésre alkalmas és méltó pályázó *Rimanóczy* Béla. Nem ismeretlen előttünk, vérbeli váradi ember, akinek atyja iránt örök hálával tartozik Nagyvárad közönsége. Másfél évig a budapesti József müegyetem épitészeti szakán hallgatta az előadásokat, majd Amerikába ment s a chicagói technikai egyetemen az eletrotechnikai mérnöki szakon végzett 4 évi tanfolyamot jó sikerrel s megszerezte a villamosmérnöki oklevelét. Tanulmányai végeztével a chicagói Edison társaságnál, majd Budapesten a Siemens és Halske cégnél volt mint mérnök, s később a Hazai Villamossági r. t.-nál mint igazgató főmérnök müködött, legutóbb pedig a Siemens cég főmérnöke volt. Kiváló szakképzettségét igazolja, hogy Amerikában több nagy terjedelme villamostelep terveit készitette, Magyarországon pedig több város villamostelepének épitését és üzemét vezette, tehát gyakorlatilag is képzett szakember. Ezek mellett előzékeny, jó modorával sok tisztelőt szerzett. Szervező képességét bebizonyitotta a nagyváradi városi élelmezési ügyosztálynál, amelynek jelenleg vezetője. Képessége, feltétlen megbizhatósága teljesen alkalmassá teszik a betöltésre váró fontos állásra.

*

A nagyváradi villamosmü felügyelő-bizottsága holnap, hétfőn délután 4 órakor ülést tart a városházán, amikor a kinevezésre ajánlással foglalkozik.

Mint értesüjünk, *Rimler* Károly polgármester azon propoziciót terjeszti a felügyelőbizottság elé, hogy a 34 pályázó közül jelöljön ki 5—6 pályázót, akikről azután bővebb információt, adatokat szerez, hogy ne csupán a pályázati kérvényekben és mellékleteiben foglaltak alapján döntse el a kinevezés sorsát.

Jótékony tea-délután a katonák meleg ruháiért.

Mindnyájunk lelkében élénk visszhangot keltett *Obrincsák* honvédezredesnek az a felhivása, amelyben a nagyközönség áldozatkészségéhez fordult, hogy haretéren küzdő katonáink meleg ruhákkal való ellátását tőlünk telhető erővel segitsük elő. Felhivása mindenütt érző szivekre talált s hogy a közönség áldozatkészsége minél nagyobb mértékben megnyilvánulhasson, *Polgár* Mariska szinmüvésznő elhatározta, hogy e célra egy müsorral és tombolával egybekötött tea-délutánt fog rendezni e hó 15-én délután 5 órakor a Katholikus Kör Szent László-nagytermében.

A müsor még nincsen véglegesen megállapitva, de annak magas nivóját biztositják azok a müvésznők és müvészek, akik a délutánon szerepelni fognak Sz. *Zsigmondy* Anna, *Hunyadyné*, *Bihari* Ákos, *Bihari* Sándor, *Tompa* Béla fogják e tea-délutánon csillogtatni kiváló müvészetüket. S a nagyközönség szórakoztatására játszani fog a honvéd zenekar is, mig a párolgó teát a Szigligeti-szinház bájos müvésznői fogják felszolgálni.

Ezen kivül, hogy a siker minél szebb és eredményesebb legyen, nagyszabásu tombolát is rendeznek mintegy 400 darab szebbnél-szebb és müvészi értékü nyeremény tárgya lesz.

Erre 1000 tombolajegyet bocsájtottak ki s igy ugyancsak sietni kell a közönségnek, hogy idejekorán hozzá juthassanak e szerencse jegyekhez. Egyébként 50 fillérért már kaphatók *Vidor* Manó és *Jelinek* Ferenc Rákóczi-uti kereskedésében. A belépő jegy ára 1 korona 20 fillér, melyben a tea ára is bent foglaltatik.

A tegnapi nap folyamán a következők szives tombola adományai érkeztek Polgár Mariskához:

Novák Kristófné, *Csatáry* József, *Do-*

mokos Irma, özv. *Kádár* Jánosné, *Tibor* Ernőné, Érkeserüi *Balogh* ezredesné, *Farkas* István, Sz. *Kocsis* Mária, *Jelinek* Ferencné, *Éber* Sándorné, *A Jobbkéz*, *Pallay* Lajosné.

Az előjelek után itélve minden reménység megvan arra, hogy a szerdai teadélután a legfényesebben fog sikerülni és ez által városunk közönsége tekintélyes összeggel fog hozzájárulni katonáink meleg ruháinak beszerzéséhez.

Nem lesz békekongresszus.

Vilmos császár fogja diktálni a békét.

Biharvármegye első szakosztálya tegnap ülést tartott. Az ülésen megjelent *Miskolczy* Ferenc főispán is, aki intenziv részt vett a vármegye fontos ügyeinek elintézésében. A szakosztály politikai szakosztály, tehát erre van bizva minden fontosabb és érdekesebb jelentőségü dolog. Tegnap is csupa elsőrangu ügyekkel foglalkoztak, melyeknek tárgyalása közben Miskolczy Ferenc főispán igen érdekes megjegyzést is tett a világháboru, illetve az azt követő béketárgyalásokra vonatkozólag.

A szakosztályon *Pallay* Lajos elnökölt, elsősorban az atyafiságos átiratokkal foglalkoztak, melyeknek legnagyobbrészét, mivel időközben időszerütlenekké váltak, rövidesen tudomásul vette a szakosztály.

A Lengyel Egyesület kérelme következett ezután. Az egyesület arra kérte Biharvármegye törvényhatóságát, hogy már most foglaljon állást a visszaállitandó Lengyelország érdekében. Ezt ugy vélte kiviendőnek az egyesület, hogy Biharvármegye a háboru után összeülő békekongresszus elé terjesszen feliratot, amelyben a lengyel önállóság kimondását kérje. A kérelem ismertetése után Miskolczy Ferenc főispán a következő érdekes nyilatkozatot tette :

— A békekongresszusról szó sem lehet. Egyáltalán nem lesz békekongresszus, hiszen azon a mi minoritásunk nem tudna érvényesülni. Szó sem lehet kongresszusról. Majd Vilmos császár előbb leszámol ellenfeleinkkel, azután majd kongresszus nélkül mi fogjuk diktálni a békét.

A Lengyel Egyesület kérelmét magáévá tette a szakosztály, azonban ma még nem foglalkozhatnak vele, mert nincs teljesen tisztázva a helyzet. Ma a dologgal foglalkozni tehát nem időszerü.

Az élelmiszerek árának szabályozása tárgyában kelt társ törvényhatósági átiratot tudomásul vette a bizottság, mert már most időközben a miniszter körrendeletileg intézkedett.

Az országos közélelmezési akcióban a vármegye 50 drb 400 korona értékü részvény megvásárlásával vesz részt. Az akciót a szakosztály igen üdvösnek és jóhatásunak találta és ezért határozta el, hogy anyagi támogatásban részesiti a részvény-társaságot.

Hant Gyula jutalmazás iránti kérelmét teljesitette a szakosztály és havi száz korona jutalmat javasolt megszavazni részére.

A vármegye faszükségletének ellátása ügyében tudvalevőleg a miniszter leiratot intézett a törvényhatósághoz, a melyben arra hivja fel a miniszter a vármegyét, hogy kérjék le a fővárosnak ebben az ügyben alkotott szabályrendeletét és annak alapján készitsenek Biharvármegye részére is egy szabályrendeletet, melynek jóváhagyását már előre is megigéri a miniszter. A szakosztály tanulmányozás tárgyává tette az ügyet, azonban a fővárosi szabályrendeletet egyáltalán nem találta Biharvármegye részére alkalmasnak. Nehogy azonban más években is ki legyen téve a vármegye közönsége a fa visszaéléseknek és fainségnek, a szakosztály szükségesnek találja egy megfelelő szabályrendelet készitését. A szabályrendelet azonban már csak a jövő évben léphet életbe. A szabályrendelet elkészitésére a szakosztály a következő bizottsági tagokat javasolja beválasztatni :

Balogh Kálmán, Tempeleán Dezső, Balázsházy Iván, Baranyi András, Szählender Károly.

A szabályrendelet a márciusi közgyülésen kerül majd tárgyalás alá.

A tejellátás a város kezében.

A tejkészleteket átveszi a város.

A város tejjel való ellátásának kérdésében most már Nagyvárad város tanácsának határozott lépést kell tenni, mert erre szoritja a temesvári katonai parancsnokság is. Ennek erősebb hatása lesz, mint a közönség panaszának.

A mostani tejinséget — a drágaság most mellékes — nem a közönség tejszükségletének növekedése és a katonai kórházak betegeinek nagyszáma okozza, hanem az a körülmény, hogy iszonyuan magasra emelkedett az ára a jószágnak, párosulva a horribilis takarmányárakkal, arra ösztönözte a tehentartó gazdákat, hogy eladják teheneiket, mert a nyolcszáz, ezer koronás árak folytán jobban megtalálta a számitását, ha tehenét levágásra eladja, mintha továbbra is a tejtermeléssel foglalkozik. — A tejelő szarvasmarha állomány igy aztán nagyon leapadt.

Itt van erre a legközelebbi példa a Léderer és Kálmán gyárnál, amely a szerződés daczára tej helyett perrel szolgált a városnak.

A tejhiány részbeni csökkentésére szolgált volna már korábban a délutáni kávéházi kávé uzsonna megszüntetése, de erre nem akart lépni a tanács, mert a kávéházi törzsvendégek haragjától félt, amely hatalmasabb, mint a gyermekeik részére tej után vágyakozó anyák sirásai.

Most azonban, hogy a katonaság is beleszólott a dologba s a beteg katonák részére tejet követel, nincs kitérés, — tenni kell valamit. A katonaság is a kávéházak tej- és kávé-kiszolgáltatásának korlátozását kéri. Erre nézve azonban a hatóság még mindig nem tett semmit.

A város tanácsa akart ugyan 200 holland tehenet beszerezni, de ez, ha a törvényhatóság nem is teszi meddővé a tanács akcióját, csak részben segitett volna a tejhiányon. A szándék helyes volt, azonban a törvényhatóság nem mehet bele a nagy risikóval járó dologba.

Mivel azonban tejről okvetlenül gondoskodni kell, a minisztertől arra kért engedélyt a tanács, hogy a város közönségének tejjel való ellátását egészen a város vegye a kezébe.

A felterjesztés részletesen foglalkozik a tejhiánnyal, befejező érdemi része pedig a következő :

„Most a 420—915. M. E. számu rendelet lehetővé teszi, hogy Nagyméltóságod felhatalmazásának a birtokában a város közönségének tejjel leendő ellátásáról hatóságunk gondoskodhassék, a fogyasztást szabályozhassuk s ez által a betegeknek tejjel való ellátását biztosithassuk.

Ugyanezért mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, miszerint méltóztassék felhatalmazni tanácunkat, hogy a Nagyvárad város részére szükséges tejmennyiség beszerzését és a tejnek forgalomba hozatalát mi magunk eszközölhessük, a tejfogyasztást a szükséghez képest korlátozhassuk, illetve szabályozhassuk.“

Ez annyit jelent, hogy bárki az eladásra szánt tejet a városnak köteles volna átadni s a közönség csak a várostól szerezhetné be a részére hatóságilag megállapitott tejmennyiséget.

A várostól szerzett információ szerint, a miniszter által megadandó engedély kiterjed azokra a tejtermelőkre is, akik megrendelésre hordják be a tejet az egyes családokhoz a szomszéd községekből s ezeknek is a városhoz kell beszállitani a behozott tejet. Ahova pedig esetleg 8—10 éve hordják rendesen a tejet, a várostól kapják esetleg a részükre megállapitott tejmennyiséget.

Ezzel a dologgal már egy izben foglalkoztunk s rámutattunk ennek az absurd voltára.

Azóta volt alkalmunk erről több városi főtisztviselővel is beszélni s mindnyájan absurdumnak találták a kérdés ilyen irányu megoldását, amely különben sem vezet célhoz, mert mint már is értesülünk, az ilyen termelők közül igen sokan készek inkább tuladni teheneiken, mint kitegyék magukat az állandó szekaturának; annál inkább hajlandók erre, mert ugy is kecsegtető rájuk nézve az óriási marhaár. Tehát még kevesebb tejet kap a város közönsége, mint eddig.

A gyermekeknek és betegeknek azonban kétségtelenül tej kell, de ezt ugy is eléri a város, ha ezeket a tejtermelőket is oda korlátozza, hogy eddigi vevőiknek is csak a hatóságilag megállapitott tejmennyiségeket szolgáltathatják ki, a felesleget pedig kötelesek a városnak átszolgáltatni.

Ha azonban mereven akarja a tanács a tej kiszolgáltatást az összes tej átvételével keresztülhajtani, előre megjósolhatjuk, hogy a legnagyobb elégületlenséget kelti fel a közönség jó részében.

* **Családi rum** vaniliával vagy ananász izzel literje K. 3·80. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1·20. Kapható Farkas István „Apolló“ drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

Szabadulás a szerb fogságból.

Egy 4-es népfölkelő elbeszéli fogsága történetét.

A háboru kitörésekor egyik vitéz népfelkelő gyalogezred is lent harcolt Szerbiában s közülök akkor többen fogságba is estek. Amióta azonban katonáink boszuló fegyvere végig sujtott Szerbián, számos fogságba került katonánkat szabaditották ki s igy szabadult ki fogságából *Kiss* István népfölkelő is.

Alkalmunk volt beszélgetni vele s fogságának történetét az alábbiakban irjuk le:

— A mult év decemberében, talán 12-én fogtak el a szerbek Aranygyelováenál — ugymond. Nagy csapatba terelték össze az elfogottakat és

anélkül, hogy egy falat ételt kaptunk volna, egészségest, sebesültet, közembert, tisztet egyformán négy napon keresztül gyalog hajtottak bennünket Kragujevácba.

Valami elképzelhetetlenül szomoru és embertelen látvány lehettünk, amikor bepólyált, felkötött karu, botra támaszkodó sebesültek, verejtékező homlokkal róttuk az utat. A tisztek éppen ugy, mint a legénység, mert kivételt velünk sem tettek. Utközben kaptunk kenyeret és nyers husi, ebből állott minden táplálékunk. Kragujeváeban csak egy pár napig voltunk, s onnan átkisértek bennünket Nisbe. Itt már volt vagy 15—20000 elfogott emberünk s bennünkot a vár istállóiban helyeztek el. Napi kosztunk állandóan egy fél csajka babból és máléból állott.

Azonban Nisben sem maradhattam sokáig. Ekkor kezdték ugyanis épiteni a szerbek a vasutjokat Knyazsevác felé, hogy megteremtsék az összeköttetést Romániával. Több társammal együtt engem is ide vittek, segiteni a vasut épitésnél.

Palánkánál folyt már ekkor az épités, idevittek engem is. Akik közülünk szerbbül, vagy valamilyen szláv nyelven tudtak, azoknak aránylag nagyon jó dolguk volt és nagyrészüket, mint munkafelügyelőket alkalmazták. Itt napdiijat is kaptunk. Rendes munkás 40 fillért, felügyelő 1 koronát. Egy szerb mérnök vezette a munkálatokat, aki igen emberségesen viselkedett velünk szemben.

A sietős munkálatokat azonban megakadályozta a tavasszal kitört tifusz-járvány. Magam nyole hétig feküdtem benne s ápolóm egy fogságba került magyar orvos is ebben pusztult el.

A szerbek senkit sem gyógyitottak. Aki meggyógyult, az csak Isten különös kegyelmének köszönhette gyógyulását. — Egy szerb tiszttől hallottam, hogy 52000 hadifogiyukból már csak 19000-él, a többit elpusztitotta a tifusz.

Eleinte egyenként fakoporsóban temették el a meghaltakat, később azonban szekerekre dobálták őket és sokszor nyolckilenc szekér hullát szállitottak ki a közös sirhoz.

A harctéri eseményekről mindég tájékozva voltunk. — Tudtuk, hogy támadni fognak a bolgárok, tudtuk, hogy támadnak csapataink. Csak azt nem tudtuk, hogy német csapatok is fognak velünk harcolni. Az orosz harctéren aratott nagy győzelmekről a szerb lapok ugy irtak, hogy ott bennünket vernek meg, de épen a harcok helyéről tudtuk, hogy ott is győztünk.

Október elején félbe hagyatták velünk a vasutépitést és egy nagyobb fogolycsapattal Prisztinába küldtek bennünket.

Ekkor már támadtak a bolgárok és sorsunk fokról fokra rosszabb lett. Még kenyeret sem igen kaptunk s ha kértünk azt mondták, hogy elvitték a „svábák."

Csapataink s a bolgárok közeledtével egyre nagyobb lett a pánik a szerb csapatok között. Vad rendetlenségben menekülő csapatokat láttunk s bennünket ujból szállitottak tovább, ismeretlen vidékre. Én utközben észrevétlenül elmaradtam a csapattól s belevettem magamat egy nagy erdőbe. Itt éltem 8—10 napig répán, kukoricán s közben számtalanszor sikerült elkerülnöm a szerb járőrök figyelmét. Bolyongásom 12-ik napján azonban egy szerb trén csapat elfogott. Azt mondtam nekik, hogy a fogoly transzporttól maradtam el, mert fájós lábommal nem tudok gyalogolni.

Szerencsémre elhitték és magyarul tudó kapitányuk ott tartott csapatánál, sőt fel is ruházott. Mikor azonban a bolgár ágyuk dörögni kezdtek, a tréntábor elmenekült, engem meg sorsomra hagytak. Sok hányódás után bementem egy szerb faluba, ahol szerencsémre egy öreg albán malisszorra akadtam, aki elbujtatott s a bolgárok megérkezésekor Prisztinánál jelentkeztem a bolgár csapatoknál.

Innen a bolgárok, akik nagyon jól bántak velem, szerb foglyokkal Nisbe küldtek, amit a menekülő szerbek teljesen feldultak. Itt már német csapatok fogadtak s automobilon küldtek Jágodinába, ahonnan aztán Belgrádba utazhattam.

Két izben is megpróbáltam fogságomból a szökést, de mindig elfogtak és kegyetlenül megbotoztak. De sok bajtársaimnak sikerült Bulgáriába menekülnie még a nagy szerbiai offenziva előtt.

Ez a harmadik kisérlet azonban, hála Istennek, nekem is sikerült.

Magyar irók élete és munkái.

A Magyar Tud. Akadémia elhatározta, hogy a „Magyar irók élete és munkái" cimü nagyszabásu életrajzi vállalatot, melyet annak idején az akadémia megbizásából Szinnyey József szerkeztett s melynek 14 kötetét ma 500 koronával jegyzik a könyvpiacon, tovább folytatja s a folytatás elkészitésével dr *Gulyás* Pál budapesti egyetemi tanárt, muzeumi könyvtárőrt bizta meg. *A biharmegyei és nagyváradi irók* életrajzi adatainak egybegyüjtésére *Bednár* János, a városi nyilvános könyvtárőre kapott megbizást, aki lapunk utján kéri fel Biharvármegye és Nagyvárad élő iró generációját, hogy önéletrajzukat munkáik (könyvek, cikkek, forditások) teljes és chronologikus fölsorolásával s a megjelent folyóiratok, lapok pontos megjelölésével hozzá mielőbb beküldeni sziveskedjenek (Nagyvárad, Rimanóczy-utca 5.) Iró mindenki, akinek valamely *szellemi* munkája önálló kötet vagy füzet alakjában, vagy folyóiratokban, ujságokban megjelent, akár eredetiben, akár forditásban. Az önéletrajzban ki kell terjeszkedni minden fontosabb külső eseményre, közéleti tevékenységre stb. valamint azokra a belső inditó okokra is, amelyek az illető irodalmi müködésére hatással voltak az álnevek és betük, jegyek, melyek alatt az illető ir őszintén fölemlitendők.

Aki kétszer kapta meg a katonai érdemkeresztet.

Nagy Barna Signum Laudisa.

Ma, amikor minden katonánk egy-egy igazi hős, akkor valóban kiváló katonának kell lennie annak, aki megkapja a kitüntetések valamelyikét s csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk azokról a derék tisztjeinkről, akiknek már két érdemjel is disziti büszke mellüket. Ezek közé a hősök közé tartozik még pedig az elsők között *Nagy* Barna honvédfőhadnagy. Fölösleges róla ismertető dolgokat irni. Hőstetteiről ugyis tud nemcsak az ezrede, de a felső katonai hatóságok és a nagyközönség is.

A kitünő katonatiszt nagyon keveset beszél, sőt szigoruan begombolkózik és egyáltalán tudni sem akar róla, hogy az ő dolgaival más is foglalkozzék. Sőt ezen a téren annyira ment, hogy szüleinek vagy gyönyörüséges menyasszonyának is a legszigorubban tiltotta meg, hogy valamit is mondjanak róla.

Igy aztán nem csoda, ha legujabb kitüntetésének okáról, csak annyit tudunk, hogy azt az ellenséggel szemben tanusitott hősi magatartásáért kapta.

Nagy Barna egyike volt a 4-ik honvéd gyalogezred első sebesültjeinek. 1914 augusztus első napjaiban Rohatinnál egy véres rohamban sebesült meg. Balkarját járta keresztül az orosz golyó, majd bajonettszurás érte ugyancsak a balkarját. Harmadszor is visszatért a haretérre, ekkor már a hitszegő olasz ellen, ahova egy menetzászlóalj élén vonult ez év juliusában.

A hirneves doberdói fensikon érték aztán legsulyosabb sebesülései. Fején, balkarján, de legsulyosabban jobbtérdén sebesült meg egy gránát szilánkjától. Sebesüléseivel előbb Laibachban, majd Grácban feküdt. — Már-már amputálták jobblábát, mikor győzött a fiatal erő és csillapult a sebláz. Laibachban két szilánkot, Nagyváradon pedig ujabb 3 szilánkot operáltak ki lábából. A kioperált szilánkok közül egy mogyoónagyságu ólomdarabot kegyelettel őriz menyasszonya (Várad egyik legszebb leánya), amulettként, arany karkötőben. Jelenleg két mankón jár a fiatal hős.

Az oroszok kiveretése alkalmával Nagy Barna oly fényesen állotta meg helyét, hogy hősies magatartásának elismeréseül a III. osztályu katonai érdemkereszttel tüntették ki. Ez a cselekedete nem volt az első és nem volt az utolsó Nagy Barnának. A kitüntetés után époly hősiesen és ügyesen járt el, hogy felettesei ujabb kitüntetésre terjesztették fel.

Az ujabb kitüntetés körül azonban igen érdekes és a magyar honvédség kitüntetését eléggé jellemző dolog történt, amit egy napi paranesból tudtunk meg. Nagy Barna ugyanis oly fényes dolgokat vitt véghez, hogy Ő Felsége a fiatal hőst a harmadosztályu katonai érdemkereszttel tüntette ki.

Nagy Barna azonban már birtokában

volt ennek a kitüntetésnek, amit még február 12-én megkapott, még pedig, mint hadnagy. A kitüntetésnek tehát fokozatosan kellett volna emelkednie. És mi történt? A fokozatos kitüntetés helyett a hős főhadnagy kapott a harmadosztályu katonai érdemkereszt helyett egy legfelsőbb elismerést. Nem tudjuk, hogy miért kapta Nagy Barna a második kitüntetést, de tudva azt, hogy a harmadosztályu katonai érdemkeresztet nem szokták minden csekélységért osztogatni, bizonyára nagyobb dolgot kellett véghez vinnie és ennek dacára, mert honvédről van szó, a szép kitüntetést a Signum Laudissal cserélték fel. A Signum Laudis is szép kitüntetés, de mindenesetre szokatlan és utógondolatokra ad okot a III ad osztályu katonai érdemkereszt után.

A rovottmultuak és a fiatalkoruak szigoru ellenőrzése.

Két uj detektivállás szükséges e célra.

Rendkivül fontos és méltánylandó előterjesztést terjesztett be tegnap dr *Dayka* Endre rendőrkapitány *Gerő* Ármin főkapitányhoz. Az előterjesztés két uj detektivállás szervezését célozza, amely a mostani körülmények között valóban égetően szükséges. A két detektivnek az lenne a feladata, hogy a rovottmultuakat és a fiatalkoruakat ellenőrizze.

Különösen fontos most a fiatalkoruak ellenőrzése, amikor a fiatal bünösök száma körülbelül ezerrel több, mint az előző évben. Pedig a jövő generáció lelkületét nem szabad engednünk, hogy a bün fertőjébe süllyedjen, ez pedig csak kellő felügyelet mellett lehetséges. Különben maga az előterjesztés világosan előadja, hogy mik azok a körülmények, amelyek az uj detektiv állásokat szükségessé teszik. Hisszük, hogy a főkapitány nem fog elzárkózni a fontos előterjesztés elől, amely nemcsak a város rendészetének, hanem a jövő nemzedék érdekeinek is javára válna.

Az előterjesztés főbb vonásaiban a következő:

Tekintetes Főkapitány Ur!

A rendőrkapitányi hivatal bünügyi osztálya ideiglenes vezetésének átvétele óta az ügyosztály főtörekvése az, hogy präventiv intézkedésekkel a büncselekményeket megelőzze, ilyképen a Nagyvárad város normális közbiztonsági állopotát megóvja. A bünügyosztály tisztviselőinek és a detektiveknek igénybevételével ezért léptettem életbe a vasutállomásnál, vonatok érkezésénél, a szállodák, vendéglők, kávéházak, korcsmák éjjelekről-éjjelekre, a cselédelhelyező intézeteknek és kvártélyhelyeknek hetenkint s a vásártereknek vásári napokon való állandó ellenőrzését s irattam össze a helybeli rovottmultuak névsorát és osztottam fel őket hetenként való ellenőrzés és munkás életre való kényszerités céljából a detektivek között.

Ezeknek az állandó jellegü ellenőrzéseknek örvendetesen tapasztaltuk is a kézzelfogható eredményét, a háboru tartama alatt nagyobbszabásu büncselekmények városunk területén egyáltalában nem fordultak elő.

Azonban, — mint emlitettem, — a kisebb büncselekmények s a megkeresések száma egyre növekszik, ugy hogy különösen a detektivek tul vannak terhelve munkával. Ennek már is konstatálható következménye az, hogy a präventiv célzatu ellenőrzéseket fizikai idő hiányában képtelenek olyan lelkiismeretesen teljesiteni, mint az legalább hozzávetőlegesen is teljesitendő volna.

Emellett a világháboru városunkban is egy ujabb szomoru társadalmi jelenséget idézett elő. Ijesztően növekszik a fiatalkoru bünösök száma. A fronton küzdő, vérző, vagy már elvérzett apáknak kellő szigoru felügyelet nélkül maradt serdülő gyermekeiből egymásután egész bandák kerülnek a bünügyosztály elé, akik rendszeres zsebtolvajlásokon kezdve, élelmiszeráru lopások s kisebb betöréseken folytatva süllyednek lefele az elzüllás utján. Oly anynyira növekszik ezek száma, hogy a gyermekbiróságtól nyert információk szerint a *f. évben 1000-el növekedett a fiatalkoruak által elkövetett büncselekmények száma.*

Ezt a szomoru jelenséget egyenesen bün volna, ha tovább fejlődni engedné a rendőrhatóság. Bün volna nemcsak a jobb jövőért küzdő apákkal, de az egész társadalommal szemben. A gyámhatósággal, a fiatalkoruak felügyelő hatóságával karöltve még jóval fokozottabb mérvü präventiv ellenőrzés alá kötelessége venni a bünös hajlamu fiatalkoruakat, mint ellenőrzés alá vette a veszedelmes rovottmultuakat. Kötelessége ellenőrzés céljaira összeállitani a büncselekményeket elkövetettek névsorát, kötelessége figyelemmel kisérni a szinházakban, mozikban gyakran megforduló, piacokon, utcákon, tereken, kaszárnyák előtt lézengő gyermekeket és kötelessége ezeket nemcsak rendszeresen előállitani, megdorgálás után szüleinek, illetve édesanyjának átadni, ha a gyámhatóság, a patronázs-egyesület, az ipartestület, a népireda, a feminista egyesület, a cselédelhelyezők közbejöttével *számukra állandó foglalkozást keriteni.*

Tiszteletteljes kérelmem tehát az, hogy mivel a bünügyosztályhoz beosztott hat detektiv — mint emlitettem — a felszaporodott folyó munka ellátását is alig győzi, a kisebb gyakorlatot igénylő teendők ellátása céljából *két ügyes rendőrt a bünügyosztályhoz detektiv szolgálatra beosztani* méltóztassék, hogy ilyképen két helyi és személyi ismerettel biró gyakorlott detektiv *kizárólag a helybeli rovottmultuak és a fiatalkoruak jelzett irányu állandó ellenőrzésével* és az emlitett hatóságok, egyesületek és intézetek támogatásával állandó munkához juttatásával megbizható legyen.

Ha pedig a minimumra rekrutálódott rendőrlétszám miatt ezen kérelem teljesithető nem volna; méltóztassék detektivszolgálatra két napidijas kinevezése iránt intézkedni. Ezeknek sürgős kiképzését a bünügyosztály magára vállalja, Utóbbi javaslatom elfogadása esetén a kinevezendők személyére nézve előterjesztésemet külön fogom megtenni.

Nagyvárad, 1915 december 11 én.

Dr Dayka,
rendőrkapitány.

---

* Három liter **Családi rumot** készithet bárki pár perez alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea-kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló" drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Zsuzsi kisasszony** a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészitőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hütlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez ujdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javitása olcsóárban. Hár különlegességek.

HIREK

A bolgár Vörös-Kereszt háborus délutánja.

Nagyszabásu ünnepélyt rendez a Katholikus Kör e hó 19 én délután 5 órakor a Kör Szent László termében a bolgár Vörös-Kereszt javára. A háborus délután fényes pontja *Trefár* Leonárdnak a ferenc-rendiek provinciálisának nagyszabásu beszéde lesz. A provinciális nagyhirü szónok, akinek ez lesz az első szereplése Nagyváradon. „Régi utak a háborus világ uj élete felé" cimmel fog beszélni a háboru folytán kialakuló uj világ szellemi irányairól.

Az ünnepélyt a Kath. Kör egyházi elnökének: dr *Karácsonyi* Jánosnak megnyitója vezeti be, mely után *Szokoly* Erzsike müvészi zongorajátéka következik.

Az ünnepélyt a bolgár nemzeti induló fejezi be, melyet a kir. kath. tanitóképző zenekara ad elő *Resch* Mihály zenetanár vezetésével.

A belépti jegy: ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér. A jövedelem a bolgár Vörös-Kereszt javára fordittatik.

Az ünnepély müsora a következő:

Meghivó a nagyváradi Katholikus Kör 1915. évi dacember 19 én délután 5 órakor a „Szent László" teremben a bolgár „Vörös Kereszt javára rendezendő háborus délutánjára.

Müsor:

1. Megnyitó. Tartja dr Karácsonyi János egyházi elnök.

2. Reinhold: Impromtu cis moll. Zongorán előadja Szokoly Erzsike urleány.

3 Régi utak a háborus világ uj élete felé. Beszéd, tartja P. Trefár Leonárd provinciális.

4. Szkordev: „Sziuznici—razboinici". („Szövetségesek ti rablóhad".) Bolgár nemzeti induló. Vonós zenekarra aikalmazta Resch Mihály zenetanár. Előadja a kir. kath. tanitóképző zenekara. Zongorán kisérik: Rottensteiner Lajos és Takácsy Béla III. é. t. j.

Belépti jegy: Ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér.

Felülfizetések a jótékony célra való tekintettel köszönettel fogadtatnak.

---

* **Hilf László — zászlós.** Lapunk belső munkatársa *Bódogh Hilt* László kitüntetéséről csak nemrég emlékeztünk meg, amikor az első osztályu ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Most, amint értesülünk, ismét egy ujabb szép kitüntetés érte Hilf Lászlót, vitéz magatartásáért zászlóssá léptették elő. Hilf az orosz harctéren a bukovinai fronton harcol már hat hónapja, ahol mindig kitünt bátor magatartásával.

* **Dajka Endre rendőrkapitány beadványa a cselédmizéria ügyében.** A cselédmizéria kérdése már évek hosszu sora óta rendezetlenül odázódik tovább és tovább, pedig az állapotok már olyanok, hogy halasztást már nem szenvedhetnek, éppen azért most dr Dajka Endre rendőrkapitány vette a kezébe az ügyet és beadványt intézett a városi tanácshoz, hogy bizza meg őt a közgyülési előterjesztés elkészitésével, amely véglegesen rendszabályozná a már türhetetlen cselédmizériákat.

* **Az uj anyakönyvvezetői felügyelő.** A belügyminiszter tegnap rendeletileg tudatta a vármegyével, hogy Biharvármegye területére az anyakönyvi ügyek ellenőrzőjévé dr *Soltész* István miniszteri osztálytanácsost nevezte ki.

* **A Katholikus Kör keddi vetitőestélye.** A Katholikus Kör keddi vetitőestélyén dr *Géczy* József theologiai tanár tart nagyérdekü előadást 3 haretér küzdelmeiről: az orosz, a francia és a szerb haretér hősi csatáiról. Remek vetitett képekben mutatja ezeket a harctereket, a lövészárkok népét s annak haretéri életét. A kiváló érdekességü előadás bizonyára nagy hallgatóságot fog vonzani s emelni fogja ezeknek a nagyon látogatott estélyeknek jóhirét. Az estély kezdete pontban 5 órakor.

Várady Imre törvényszéki biró kitüntetése. Várady Imre törvényszéki biró mint tartalékos főhadnagy teljesit szolgálatot. Bevonulása után rövidesen a harctérre került, ahol oly hősiesen viselkedett, hogy kitüntetésre terjesztették fel. Mig a felterjesztés elintézést nyert, addig Várady már el is került a haretérről sulyos betegen. Betegségéből felgyógyulva a nagyváradi vasutbiztositó csoporthoz osztották be, ahol a berettyóujfalui őrség parancsnoka. A felterjesztés alapján Őfelsége a legfelsőbb elismerés tudtul adását rendelte el a hős főhadnagynak. A kitüntetés átadása tegnap délután történt meg. Az átadás ünnepélyes formák közt ment végbe. Berettyóujfalu határában a hid mellett a vasutbiztositó csoport tisztikara és legénysége tegnap délután teljes diszben várta a vasutbiztositó csoport parancsnokát elrekaresai *Lukách* Kálmán parancsnokot. A parancsnok gyujtó hatásu beszéd kiséretében tüzte a főhadnagy mellére a Signum laudist. A jelen volt tisztikar és legénység óvációja rekesztette be a katonás ünnepséget.

* **A Kath. Népszövetség karácsonyi háborus délutánja.** A Kath. Népszövetség nagyváradi szervezete december 26 án, karácsony második napján nagyszabásu ünnepélyt rendez. A müsor válogatott, magas szinvonalu számokból fog állani, melyek összeállitásán most dolgozik a vezetőség. Az ünnepi beszédet *Brém* Lőrinc kanonok fogja mondani s a müsor többi száma is méltó lesz ez illusztris szónokhoz.

* **A Katholikus Kör dalárdája.** Hirt adtunk már arról a mozgalomról, mely a Katholikus Kör kebelében dalárda szervezését célozza. A mozgalom örvendetes visszhangot keltett egész Nagyváradon. Mindenki szükségét érzi annak, hogy Nagyvárad uri társadalmának énekkedvelői tömörüljenek és a magasabb zenét kultiválják. A Kath. Kör dalárdája igazán hézagot fog pótolni Nagyvárad müvészi életének s az agilis vezetőségnek gondja van rá, hogy a dalárda minden tekintetben méltó legyen a Katholikus Kör előkelő szinvonalához. Ma, vasárnap d. e. 11 órakor a dalárda a Szent László teremben összpróbát tart. A tagokhoz a meghivók szétküldettek. Tekintve azonban, hogy a postán egyik másik meghivó elkallódhatik, esetleg későn érkezik meg, a vezetőség ezuton is kéri Nagyvárad keresztény uri társadalmának énekkedvelőit, hogy a mai összpróbán minél teljesebb számmal megjelenni sziveskedjenek.

* **Nincs liszt a kiskereskedőknek.** A nagyváradi kiskereskedők képviseletében *Weisz* Mór elnök és *Bubla* József abádszalóki főjegyző, egy nagyváradi cégtulajdonosa megjelentek *Rimler* Károly polgármesternél s kérték, hogy a város juttasson a városi lisztből a kiskereskedőknek is. A polgármester e kérést kereken megtagadta, mert nincs fölösleges liszt s kifejezte azt a véleményét, hogy ha a megszerzett és megrendelt buzát a város nem kapja meg a rosz szállitási viszonyok miatt, *januárban már kukoricás kenyeret eszünk*. A fát se kapja a város, amit megrendelt s biztosithatja őket, hogy ebből kapnak.

* **A Katholikus Nővédelmi Hivatalban ügyelő hölgyek figyelmébe.** Tekintettel arra, hogy az ügyforgalom nagyméretüvé lett annyira, hogy a hölgyek, bár a legnagyobb jóakarattal nehezen tudnak megfelelni a feladatnak, tisztelettel kéri a hivatal vezetősége a kedves munkatársakat, *hogy az eredeti tervben beosztott napok szerint ugyan, de hetenként jelenjenek meg a hivatalban* és nem kéthetenként, amint azt eredetileg tervezte a vezetőség.

* **Kazánok a piacon.** A Nagypiactérnek az *Oroszlán* gyógytár előtt elterülő részén a központi vasut lerakott néhány óeska kazánt s otthagyta. A kazánok *Weisz* József tulajdonai, aki a közteren tartja azokat, aligha fizetve bért az elfoglalt területért. Miután ez a közlekedést is gátolja, s a katonai kenyérszállitásnak is utjában van, a rendőrség figyelmébe ajánljuk e rendellenes állapotot, amelyet csak a háborus zürzavar miatt nézhetett el eddig.

* **Adomány.** Csepregi Miklós és neje 270 koronát küldtek szerkesztőségünkböz a következő rendeltetéssel:

A Váradfalván felépitendő magyar gör. kath. templom javára	100 K
Hadban levő katonáink meleg ruházatára	20 K
Hadban levő katonáinknak karácsonyára	20 K
A helybeli kórházakban ápolt katonák karácsonyfájára	20 K
A Vörös-Kereszt központi konyhájára	20 K
Vak katonáknak	20 K
Rokkant katonáknak	20 K
Hadi árváknak	20 K
Elaggott iparosoknak karácsonyi ajándékul	20 K
Az Ottokár hadi árvaházra	10 K
Összesen:	270 K

Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **A szerbek beismerik tisztjeink korrektségét.** *Raffay* Ágoston nagyváradi tüzérzászlós, aki a háboru kezdete óta van a fronton s az olasz haretérről ment Cattaróba, majd Szerbiába, a következő levelet irta Nagyváradra, amely a szerbiai hangulatváltozás érdekes hiradása:

. . . . Csakhogy tul vagyunk ezen a Sárországon s elérkeztünk a sziklás vidékekre. Minden ágyunk megvan s magunk is, hogy milyen csoda révén, azt az Ég tudja. Én nem megyek szabadságra, mert ha eddig birtam a harcot Dalmáciában, az olasz fronton és itt, kibirom már addig, amig tart ez a háboru. Itt kezdenek másképp bánni velünk, ezelőtt ránk lőttek, de most már barátságosabbak hozzánk, különösen az asszonyok, akikkel kiméletesen bánunk. De az intelligencia is másként gondolkozik; egy előkelő volt szerb államhivatalnok és családja beismerték előttem, hogy *a magyar és osztrák tisztek magaviselete kifogástalan és korrekt* mindenkivel szemben. Örvendünk e hangulatváltozásnak, amely a hadvezetőség müködésének eredménye. Itt azt hisszük, hogy karácsonyra fegyverszünet lesz. De ha nem is lesz, az se baj. Harcolni tudunk szakadatlanul. — *Raffay Ágoston*, zászlós.

* **A külvárosi utcából.** A Kath. Nővédő Egyesület egyik buzgó tagja környezettanulmányra ment. Valamelyik külvárosi utcán keresi védencét. Házszámot nem közöltek vele, tehát szépen bekopogtat minden házikóba. Egyik házban két maszatos kis gyerekfej kukkan ki az ablakon.

— Kit tetszik keresni?
— X. Y. t.
— Nem itt lakik.
— Hát ti mit csináltok?
— Semmit. Várjuk az édes anyánkat.
— Hol az édes anyátok?
— Nem tudjuk.
— Munkára ment?
— Azt sem tudjuk.
— Mikor jön haza?
— Nem tudjuk. Estefelé szokott hazajönni.
— Hagyott nektek ennivalót?
— Nem.
— Éhesek vagytok?
— Nagyon!
— No itt van két hatos, vegyetek kenyeret.

Azzal a patronessz tovább ment keresni védenceit. Visszajövet találkozik az egyik gyerekkel, a hóna alatt egy nagy és egy kis csomagot visz.

— Mit vettél a két hatoson?
— Kenyeret és cukrot.

Szigoru intelem. Mire a cukor, a nyalánkság, mikor kenyére kapta a gyerek a pénzt?

A gyerek szepegve mentegetőzik:

— Kezit csókolom, én kockacukrot vettem, mert a kis öcsém még csak négy éves, szeretnék neki valami meleget főzni, mást nem tudok, hát gondoltam, hogy teát főzök neki. Azt meg tudom főzni és szegénynek lesz egy kis meleg étele. Nekem jó a kenyér magában is . . .

Sok nemes gyöngy van ott a külvárosi utcák vályogtalai közt. Érdemes fölkeresni őket. Ezt a nemes gyöngyhalászatot folytatja a Katholikus Nővédelmi hivatal.

* **A hadiárvák javára** Nagyvárad város árvaszékéhez a hadiárvák karácsonyi segélyezésére ujabban a következő nemes adományok folytak be: Özv. Schück Józsefné 100, özv. Serényi Gusztávné 10, Leitner Márton 25, Weiszlovits Lajos 20, Flegman Ármin 10 K és 12 hósapka, Tordai Molnár Géza és neje 25, dr Kabos Béla 10, Gyalokay Gyuláné 6, Hungária cipőgyár 50, Nagyváradi Takarékpénztár 30, Gazdasági és Iparbank 20, Leszámitoló és Jelzálogbank 20, Egyesült biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár 40, özv. Weisz Gáborné 6, a Vörös Kereszt Egylet nagyváradi választmánya dr Fráter Imre igazgató főorvos utján 100, Kenéz Sándor 10, Nagyváradi Hitelbank 15, Polgári Takarékpénztár 20, Biharmegyei Takarékpénztár 30, Keresztl Kornél 20, Nagyváradi Agrár Takarékpénztár 15, Fleisz Mihályné 4, Reichard Dezsőné gyermekfelöltő sweiter és hósapka. Fekete Jenő 4 pár gyermekcipő, Hegedüs János 33 drb különböző ruhanemüek, Schlésinger Albertné 45 csomag különböző ruhanemüek, Haas Lipót 1 doboz különböző használati és játéktárgyak, dr Dajka Endréné 10 drb meséskönyv. *Eddigi gyüjtésünk eredménye: 2059 korona 57 fillér készpénzben*

és a felsorolt természetbeni adományok. A nemesszivü adakozók szives adományaikért fogadják a hadiárvák nevében a városi árvaszék hálás köszönetét. Nagyvárad város árvaszékének 1915 december 11 én tartott tanácsülésében. *Dr Istvánffy* István, Nagyvárad város árvaszékének elnöke.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Obermayer* Hildor 19. tábori tüzérezredbeli hadnagyot, dr *Vojaczek* Henrik 70. gyalogezredbeli főorvost és dr *Török* Henrik 70. gyalogezredbeli tartalékos segédorvost a legfelső dicsérő elismeréssel, mig *Czerny* Vencimiv 70. gyalogezredbeli főhadnagyot az ujólagos legfelső elismeréssel tüntette ki.

* **A Vörös-Kereszt Egylet központi konyhájának** vezetősége hálás köszönetet mond a következő adományokért: Südy Gyuláné 40 K, Harmathy Károlyné 14 üveg befőtt és lekvár, Immaculata zárda polg. isk. IV. oszt. növendékei: alma, dió, Reck Gézáné egy nagy jégszekrény egy évi használata, Konyár község közönsége: 13 zsák burgonya, egy zsák zöldség, 45 kg. bab.

* **Tilos postacsomagban lisztet Ausztriába szállitani.** Figyelmeztetjük a város közönségét, hogy miután a kormányrendeletek a gabonatermést zár alá helyezték, a lisztnek postacsomagokban Ausztriába való kiszállitása büntetés terhe alatti szigorúan tilos. Nagyvárad, 1915 november 20-án. *Rendőrkapitányi hivatal.*

* **A hadbavonultak gyermekeinek karácsonyi ünnepére** adakoztak: Léderer és Kálmán féle r. t. 20, Moskovits Adolf és Fia r. t. 20, Bognár és Szántó 20, Brém Lőrinc kanonok 20, Halász Gyula plebános 10, Nagyváradi Takarékpénztár r. t. 20, Nagyváradi Hitelbank r. t. 15, Nagyváradi Kereskedelmi és forgalmi bank r. t. 10, Varga László 10, Szőke Sándor 5, dr Moskovits Miklós 20, Berger Sándor 2, Weisz Vilmosné 4, Kékmacskabeli szombati asztaltársaság 100, özv. Hadadi Dánielné 6, Janky Antal uróda 20, Blaha István 10, Hegedüs gyógytár 4, Erdős Emilné 2, Macskássy Alajosné 1, Rudolfszky Józsefné 1, Löwenstein Zsigmond 1, Lebovics Rudolf 2, Gerő Jenő, dr Perecl Adolf 2, Szeremi Andrásné 3, Bognár Lajos 3 korona. Továbbá játékokat és ruhaneműeket adományoztak: Glücksmann Ármin, Krammer Áron, Róna Andor, Hungária Harisnya Áruház, Löwi Sándor, Nemzeti bazár, Sehön Hermann, Lőrinc Mór, Rosenzweig Lipót, Kalapgyár, Kertész Dezső, Sebő Imre, Grósz Izidor, Spiczer Béla, Fényes Lilike, Ujvárosi polgári leányiskola, Grossmann Henrikné, Antal Thyra, Antal Hjalmár Braudner Edéné Bihardiószeg. A nemes szivü adakozást köszönettel nyugtázza a városi hadsegélyező hivatal.

* **Mértékek hitelesitése.** Miután az I-ső kerület (olaszi és hegykerület) mértékhasználói közül a julius hóban megtartott időszakos hitelesités alkalmával számosan nem vettek részt, a kiskereskedők egyesületének közbenjárására az állami mértékhitelesitő hivatal még december hó 15—30. közti időpontot, a vasár- és ünnepnapok kivételével naponta 8—12 óráig jelölte ki arra a célra, hogy az időszakos hitelesitésről julius hóban kimaradt, hitelesitésre kötelezett felek mértékeiket bemutathassák. Figyelmeztetjük az I-ső kerület összes mértékhasználóit, hogy aki december 31-ig mértékeit bemutatni elmulasztja, az 1907. évi V. t. c. 34. §-a értelmében 400 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és 8 napi elzárással fog sujtatni.

* **A Vörös Kereszt Egylet** céljaira ujabban adakoztak 1915. december 4-től 1915 december 11-ig: Pallay Lajosné alapitványa 200 K, Deutsch Benjámin adománya a katonák karácsonyára 30 K, Pásztor Ferenc és neje adománya. Pallay Lajosné alapitványára 30 K, Grócz Béla a polgármesteri hivatal utján 100 K, dr Bozóky Alajos a katonák karácsonyára 10 K, Ág. ev. egyház persely-gyüjtése 15 korona 40 fillér.

* **A női arcnak üdeségét** és varázsát okozni csak a Földes féle Margit-crém, Margit szappan és Margit-puder van hivatva. Ezen készitmények a kozmetika remekei, azért vannak ugy elterjedve.

* **Czillér Imre** nagy áruházában a szokásos nagy karácsonyi vásár kezdetét vette. A cégnek sikerült nagyobb mennyiségü árukat még az óriási áremelkedések bekövetkezte előtt beszerezni és ennélfogva áruraktárát a karácsonyi nagyvásár alkalmából jutányos árakon bocsájtja a vevő közönség rendelkezésére, mai hirdetését olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

* **Adományok a Szent László fimenedékháznak.** A Szent László koldusápoló és fiumenedékház javára a lat. szert. káptalan tagjai a következő adományokat juttatták: Grócz Béla nagyprépost 50 K, dr Bundala Mihály prelátus 50 K, Spett Gyula 40 K, Kollányi Ferenc prelátus 50 K, Gróh Ferenc kisprépost, dr Fraknói Vilmos c. püspök, dr Lányi József fsz. püspök 40—40 K, Gabriely Lajos 400 K, Kny Antal 50 K, dr Bielik Imre tábori püspök 40 K, dr Vucskics Gyula 50 K, Lupussny Gyula 50 K, dr Székely István 40 K, Brém Lőrinc 50 K, Szirmay L. Árpád 50 K. Összesen 1040 korona. — Ezenkivül dr Bundala Mihály prelátus és dr Karácsonyi János prépost-kanonok egy egy hizott sertést adományoztak a fimenedékház egyesületnek, mely kegyes adományokért ezuton is köszönetet mond az *egyesület vezetősége.*

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle **hurut-szeletkét.** Ára K. —60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 18—02.

* **Kossuth-utca Sas-palota. Telefon: 635. sz. Aszódy** 8-féle zamatu pörkölt kávéizre és zamatra utánozhatatlan, kávépörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztók rendelkezésére áll, nagymennyiségben teák, rumok, kakaó, csokoládék, szardiniák, sajtok, szalámi, Kugler Gerbeaud cukorkák. Színházba, Apolló, Uránia és Vigadó moziba járók cukorkát Aszódytól Kossuth-utca, Rákóczi utón, Zöldfa-passzás és Kossuth-utcai passzásban vásárolhat főüzleti árak szerint, kávékrém 1 darab 2 fillér, 1 nagy rud csokoládé 16 fillér. Kossuth utcai passzsásban külön balkonzerv üzletemben kaphatók összes faju pácolt halak, u. m. ossee, fillé, tengeri hal, mely pótolja a hust, stb. stb Karácsonyra és Mikulásra még soha nem létező óriási nagy szaloncukorka vásár és sok ajándéknak való édességek kaphatók. Katonai postaládák és harctéri dobozok megtöltése üzleteimben árukkal együtt beszerezhető. Üzleti vállalatom: Főüzlet: Kossuth utca, I-ső fiók: Sas-passage halüzlet, II-ik fiók: Zöldfa-passage kabaréval szemben, III-ik fiók: Csokoládé Király Rákóczy ut Orsolya-zárda.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos zsor. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

CIPŐ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

Legujabb táviratok.

A hadiévek számitása a nyugdij kiszabásnál.

Budapest, december 11. (Saját tud.) A Budapesti Közlöny holnapi száma hadi és hajóhadparancsot közöl, amely szerint a hadiéveknek a nyugdij kiszabásnál való hozzászámitása az előirt feltételek fennforgása esetén a fegyveres haderő valamenny egyénére kiterjed. A hadiév számitása 1914. junius 25 én kezdődik. A király fentartja, hogy a hadiidő végét később határozza meg.

Az antant ujabb jegyzéket intéz Görögországhoz.

Budapest, december 11. (Saj. tud.) **A Daily Mail szerint a szövetségesek legközelebb közös jegyzéket intéznek a görög kormányhoz, amelyben azonnali félreérthetetlen választ követelnek minden előterjesztésükre.**

A görög kormány tárgyalása az antanttal.

Budapest, december 11. (Saj. tud.) A Times jelenti Athénből: A görög kormány hosszasan tanácskozott az antanttal a Szalonikire nézve függő kérdések elintézéséről.

Ellenséges hiradások győzelmes harcainkról.

Budapest, dec. 11. (Saját tudósitónktól.) Luganóból jelenti a Corriere della Sera: Az ellenség előnyomulása egész monasztir—doirani angol-francia vonalon tovább tart.

A Secolónak jelentik Doiranból: Ugy látszik, hogy a központiak a bolgárokkal megkerülő mozdulatot terveznek. A Journálnak Szalonikiből jelentik: Az ellenség az antant sereget nemcsak visszavetni akarja, hanem körülkeriteni és megsemmisiteni.

A szerbek harca az albánokkal

Budapest, december 11. (Saját tud.) Genfből jelentik: Albániában az Ipek és Gyekova felől menekülő szerb csapatok és a felkelő albánok között véres ütközetek folynak. Péter király tegnap Alesszióba érkezett.

A szerb vezérkar Szkutariba érkezett.

Berlin, december 11. A Lokalanzeigernek táviratozzák Luganóból: Magrini jelenti a Secolónak Szalonikiből december 9 iki kelettel:

Félholtan az éhségtől, csontvázzá soványodva, mint valami óriási hajótörés életben maradt menekülői, egyre-másra érkeznek Szalonikiba azok a szerbek, akik Albánián át menekültek. Borzalmas az, amit elbeszélnek. Sasok, keselyük, hollók és farkasok rajai falfalják a menekülés közben elpusztult emberek holttestét s az elhullott ökrök, lovak és öszvérek hulláját.

Draskovics, Dzsuricsics és Jovanovics szerb miniszterek feleségei Ljumától Dibráig csaknem az egész utat gyalog tették meg.

A szerb vezérkar és két hadosztály Szkutariba érkezett, ahol a kormány és a király már napok óta ott van. Azt hiszik, hogy a szerb hadsereg Szkutari és Durazzo közt tábort üt és a tábor élelmezéséről Olaszország gondoskodik. A Szalonikiba érkezett szerb előkelőségek véleménye az, hogy Péter király és kormánya tovább folytatják a menekülést Olaszországba.

Sok szerb család Szalonikiből szintén

további vándorlásra készül Franciaországba és Angolországba, a hol testvéri fogadtatást remél. A szalonikii Olympos Palace-szállóban a szerb parlament elnöke, titkárai és mintegy ötven képviselője parlamenti üléseket tart, miután a szállót a szkupstina ideiglenes helyiségéül jelentették ki.

SZINHÁZ

Heti müsor.

Vasárnap délután: Muzsikus leány.
Vasárnap este: Ónagysága ruhája.
Hétfőn: János vitéz.
Kedden: Ezred apja.
Szerdán: Lengyelvér.
Csütörtökön: Az ördög.
Pénteken: A bőregér.
Szombaton: Mihály pópa leánya.
Vasárnap délután: Évike.
Vasárnap este: Legénybucsu. (Bemutató előadás.)

—

A bérelni szándékozók figyelmébe ajánlja a szinház vezetősége, hogy az idénybérlet második felére a bérletigényeket csak e hó 15 éig tartják fenn.

ZENE és MŰVÉSZET.

Rózsavölgyi 1915 évi Karácsonyi Albumát ez évben is örömmel fogják fogadni mindazok, kik a mult évben is vásárlói voltak az albumnak, viszont kárpótlást nyernek igen sokan, akik mult évben nem vásárolhatták meg az értékes albumot, mert rövid pár hét alatt teljesen elfogott. Nem akarunk jóslásokba bocsátkozni, de ha végig olvassuk az 1915. évi album tartalmát és ismételten megmegnézzük annak izléses kiállitását, jogosan hihetjük, hogy a több ezer példányban nyomott első kiadása a kiváló magyar zenegyüjteménynek rövid idő alatt el fog fogyni Nagysikerü operettek, kabaré, müdalok, katona-nóták, szalon- és táncdarabok teszik gazdaggá a 106 oldalas zenegyüjteményt, mely diszes kiállitásánál és szolid tartalmánál fogva a legértékesebb karácsonyi ajándék. Kapható lapunk kiadóhivatalában, a helyi könyvkereskedőknél és a kiadónál Rózsavölgyi és Társánál Budapest IV, Szervita-tér 5.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

A karácsonyi mellékletre szánt dolgozatokat sziveskedjenek t. munkatársaink még e hét folyamán hozzánk juttatni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Bőrhulladék!
Nagyban és kicsinyben
Postacsomag mintául **bérmentve** 10 kor. utánvéttel.
Stern Miklós
NAGYVÁRAD
Kossuth-utca 4. sz.

VIGADÓ
mozgó szinház
Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Ma vasárnap délután 3 órától

BOLYGÓ LELKEK
társadalmi dráma 4 felvonásban.

és a nagyszerü kiegészitő müsor!

Holnap hétfőn d. u. 5 órától

A CSELSZÖVŐK
bünügyi dráma 3 felvonásban.

Egy érdekházasság
társadalmi dráma 3 felvonásban.

HELYÁRAK: Páholy-ülés 1 kor. 50 fill. Zsölye 1 kor. 20 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Bejárat Kossuth Lajos-utcán!

Haszonbérbeadási hirdetmény.

A nagyváradi lat. szert. püspökség közhirré teszi, hogy a püspökségi javadalomhoz tartozó, alább felsorolt birtokokat, az azokon levő gazdasági épületekkel együtt 1916 október 1-től kezdődő tizenkét (12) évre haszonbérbe adja.

1. Nagyszalonta község határához tartozó «Barmód» és «Szil» nevü pusztákat, a Biharillye községben lévő bérlőlakkal és beltelekkel együtt.

Terület müvelési ágak szerint:

szántó	3448·467	k. h.
kert	4·1591	k. h.
rét	705·961	k. h.
szöllő	1·900	k. h.
legelő	1510·610	k. h.
adóment.	128·582	k. h.
Összesen:	5835·311	k. h.

2. Nagyrábé község határához tartozó Kisrábé és Pernyés nevü pusztákat.

Terület müvelési ágak szerint:

Kisrábé puszta:	szántó	1245·1075	k. h.
	kert	382	k. h.
	rét	133·482	k. h.
	legelő	1768·1425	k. h.
	adóment	42.249	k. h.
	Összesen:	3190·413	k. h.
Pernyés puszta:	szántó	2836·196	k. h.
	kert	8.1434	k. h.
	szöllő	1.417	k. h.
	legelő	69·53	k. h.
	erdő	2.762	k. h.
	adóment	80.1257	k. h.
	Osszesen:	2998.919	k. h.

3. A Bél és Mocsirta községek határához tartozó bélpüspökmezei és kondáshalmi birtokokat.

Terület müvelési ágak szerint:

szántó	2734	k. h.
rét és legelő	914	k. h.
adómentes	148	k. h.
Összesen:	3796	k. h.

Ajánlatok 1916 április hó 10-ik napjáig a nagyváradi lat. szert püspökség jószágkormányzóságához (Nagyvárad Rákóczi-ut 33—18 sz.) nyujtandók be, a hol a részletes feltételek megtudhatók, s a feltételeket kivánatra megküldöm az érdeklődőknek.

Pályázók tartoznak ajánlatukban kinyilatkoztatni, hogy a bérbeadási feltételeket ismerik s azokat a kötendő haszonbéri szerződés alapjául elfogadják; továbbá kötelesek ajánlatukhoz a bérösszeg 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül csatolni.

A püspökség fentartja azt a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson s a meg nem felelő ajánlatokat visszautasitsa.

Az ajánlatok elintéséséről irásbolileg értesitem az ajánlattevőket.

Nagyvárad, 1915. december 9.

Gellért László s. k.
kir. tanácsos, jószágkormányzó.

Nagy karácsonyi és ujévi eladás már kezdetét vette

CZILLÉR IMRE nagyáruházában

Nagyvárad Szent László-tér.

500 ezer koronás áruraktáram, melyet sikerült a nagy áremelkedés előtt beszereznem, jutányosan bocsájtom eladásra.

Costüm, blous és pongyola kelmék,
Bársonyok, selymek, flanelek,
Barchetek, cartonok, zephirek.
800 drb szövet, selyem crep de chin blous igen olcsón gyönyörü pongyolák.
Női- és gyermek kabátok és ruhácskák,
Kötények, trico, selyem, cloth és lüster szoknyák
Vásznak, női és férfi fehérnemüek,
Himzett ágygarniturák.

Jäger alsó ruhák, harisnyák,
Keztyük, lábszárvédők, sveaterek,
Teljes katonai felszerelések,
Bőr- és acél áruk,
Manicür készletek,
önborotva (gilette),
Ridicülök, ernyők, utazó- és kézi kofferek,
Szőnyeg, függöny, paplan, utazó- és kocsitakarók, pokrócok.

Kötött női kabátok.

Szőrmék 20 koronától 1000 koronáig.

Kézimunkák a legnagyobb választékban

Rüschök, csipke és lino divat gallérok a legszebb kivitelben.

MIT vegyünk karácsonyra ajándékba azoknak, akik a szépet és a zenét szeretik?

A legértékesebb, a legszebb és a legnagyobbb magyar zenegyüjteményt

Rózsavölgyi 1915. évi Karácsonyi Albumát.

Ára füzve 5 K, kötve 7 K 106 oldal, 46 értékesnél értékesebb zeneművet tartalmaz.

Kapható lapunk kiadóhivatalában.

x Egy nagy **raktárhelyiség** a Szacsvay-utca 11. számu házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala az érdekeltek tudomására hozza, hogy a császári és királyi külügyminiszter urtól vett értesités szerint a Németországból a háboru tartama alatt hazájukba visszatérő keresetnélküli és vagyontalan osztrák és magyar alattvalók részére a németországi vasutakon, a bajor vasutak kivételével, hol 50 százalékos menetdij kedvezményben részesülnek, dijmentes utazás kedvezménye engedélyeztetett; s az illetők podgyásza is dijmentesen továbbittatik. E kedvezmények a cs. és kir. külképviseletek (követség, főkonzulátus, konzulátus) által kiállitott és a segélyre szorulást bizonyitó igazolványok alapján bocsáttatnak rendelkezésre és pedig azon személyek számára is, akik csak a háboru tartama alatt költöztek Galiciából Németországba és most (a cs. és kir. kormány engedélyével) oda visszatérni kivánnak. A dijmentes utazási kedvezmény nem terjed ki a külföldön internált és a császári és királyi, illetve a magyar kormány költségén haza szállitandó személyekre, akik az eddigi gyakorlat szerint a dijak hitelezése mellett továbbittatnak. A Németországból, vagy azon keresztül visszatérő vagyontalan osztrák és magyar honosak, nem különben ezek család tagjai által feladandó ingóságok szállitására a német vasutak részéről ugyanesak dijmentes szállitási kedvezmény engedélyeztetett.

Nagyvárad, 1915 december 1-én.

Rendőrfőkapitányság

Csodás hatásu arcszépitő és finomitó
A VILÁGHIRŰ **FÖLDES**-féle

MARGIT CRÉME és SZAPPAN

a **Margit-créme** zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépit. **Ára 1·20 kor.**

A Földes féle **Margit-szappan** pár nap alatt lemossa a szeplőket, májfoltokat is megszünteti minden bőrbajt. **Ára 90 fill.**

Kapható minden gyógyszertárban, drogueriában és illatszerkereskedésben.

6 koronás rendeléseket bérmentve küld

Földes Kelemen gyógyszertára Aradon

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon

Melléklet a „Tiszántúl“ 1915. december hó 12. számához.

Budapest, 1915. december 11. *I. évfolyam 13. szám.*

A Szív

✠ A JÉZUS SZÍVE SZÖVETSÉG HETI ÉRTESITŐJE ✠

MEGJELENIK: MINDEN SZOMBATON. | SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. HORÁNSZKY-U. 20. | KIADJA: A JÉZUS SZÍVE SZÖVETSÉG.

Jöjj el, Uram, Jézus!

Ezzel a fohásszal záródik le az Írás szent szövege. A megváltott emberiségnek utolsó kérelme, amelyet szent János ihletett tolláról küld az Úrhoz. Most, a háborús ádventi időszakban hajnalhasadtával az egész világ hívő keresztény tömege csak úgy hullámzik a rórátékra, hogy imádságos és énekes ajakkal kiáltozza a magas egekbe: Jöjj el, Uram, Jézus! A milliók vérétől tajtékzó háború tengerén hányatott szívünk mennyi sóvárgása vegyül a fohászba: Jöjj el, Uram, Jézus! A gyászoló özvegy mi mindent nem önt belé, amikor suttogja; az a szegény árva, könnyező szemével mi mindent nem mond el, amikor el-elsírdogálja; a szenvedő anya fájdalmas szívével mi mindent nem érez, amikor kiáltja: Jöjj el, Uram, Jézus!

Uram, ne szállj ítéletre szegény emberekkel; ne haragudjál már; jer, hajolj hozzánk már! Kemény egednek páncélos kárpitja hadd hasadozzék meg; felhőid csepegjék irgalmad balzsamát; csukódjék be a föld, elég vért ivott már, ne legyen temetőnk! Jöjj el, Uram, Jézus!

Eljő hamar és nem késlelkedik. Előre küldötte hírnökét az égre. Föltűnt az ő jele. Csak értsd meg e jelet; közelíts hozzája; vedd azt két kezedbe, helyezd kebeledre, olvaszd be szívedbe.

Hadd lám ezt a jelet? Hol van az, melyik az?

Nem mesélek én most; történelmet írok. Legyen az mestered, jövendő életed.

Boldog emlékű XIII. Leó pápa, kinek tekintélye és befolyása még a más hitüeknél is igen nagy vala, 1900-ban, az évszázad fordultával felajánlotta az egész emberiséget a Megváltó isteni Szívének. Tette pedig ezt az Ég legmagasabb rendeletéből. Mi tudjuk, hogy igazat írunk, mikor ezt állítjuk. Az egyetemes Egyházhoz intézett ezen alkalmi körlevelében Krisztus helytartója imigyen szól: *„Midőn az Egyház az ő élete első időszakában a cézárok járma alatt nyögött, a kereszt jelent meg az égen az ifjú Konstantin császárnak, mint előhírnöke a hamar bekövetkező dicső győzelemnek. A mi szemeink előtt egy másik boldogságot ígérő jel tűnik fel: Jézus legszentebb Szíve, rajta a kereszt lángok közepette ragyogva sugárzik.“* Ezen szavakkal nyitotta meg a nagy pápa a XX. század érckapuit. Azt írta a hosszú útra induló század homlokára: *Jézus Szíve százada.*

Mi hiszünk a Gondviselésben. A Szentatya tette Isten terve szerint történt.

Most is, a történelmi idők nehéz perceiben az Írás tanításába vetett hit magasra hevíti reményünket. A Bölcseség könyve (8, 1.) mondja: az isteni Bölcseség „elér a végtől végig *erősen* és mindent *kellemesen* elrendez.“ Megtapasztaltuk Isten kezének erős érintését a háború borzalmaiban. Találkozunk-e „kellemesen elrendező“ szentséges ujjaival is? Istennek mindent kellemesen elrendező ujja — Egyházunk képletes felfogása szerint — a Szentlélek Úristen. A szeretet Istene. Hol van ő? Ott „vitetik“ a háború véres „vizein“ legremekebb alkotásában, Jézus szívében. Megingathatatlan a mi reményünk, hogy e rettenetes zűrzavarból új alakulás kél elő mindazok számára, akik az új idők eme isteni bárkájába tudnak elmenekülni.

Azért hisszük mi azt is, hogy Őfelségének s a magas püspöki karnak Isten Lelke ihletésére s mindent a végtől végig kellemesen elrendezni akaró Bölcseség sugallatára támadt azon „mentő gondolata“, hogy szent István örökségét, édes hazánkat a nehéz idők legválságosabb pillanataiban a Megváltó szeretetébe, Jézus megnyitott Szívébe felajánlották.

A háború története igazolta hitünket. A legmagasabb katonai körök nyiltan vallják, hogy a háború kimenetelét felsőbb hatalom a mi javunkra irányítja. Csodával határos fegyvertényeink vitéz seregeink dicső érdeme is, de a kis Dávid erőssége Goliáttal szemben Jézus Szívéből tört elő.

Nem vesztünk el, mert a király és a szövetséges hatalmak népeikkel egyetemben Jézus Szívébe zárkóztak be.

A Szív Gondviselés-nyújtotta jelében győztünk a multban; s ez az isteni jel vérmes reményeink záloga a jobb, dicsőbb, boldogítóbb jövő időkre nézve is.

Ebbeli szilárd meggyőződésünk igazolására nincs szükségünk látnoki szemekre. Próféták nem vagyunk, nem is kell lennünk. De van eszünk, van értelmes szívünk. Tudunk az idők jeléből, a történelmi eseményekből biztosan következtetni. Egyházunk intézkedései, a hétköznapi megtapasztalás minden gondolkozó emberre ráerőszakolja azt a megismerést és annak elismerését, hogy az Ég legfelsőbb akarata és tetszése most a szentségi Jézus Szíve tiszteletén át jut e földre, általa érvényesül. A Gondviselés országútja, amelyen a mi századaink eseményei örök céljuk felé sietnek, amelyen Isten bölcsesége a végtől a végig mindent erősen elér és mindent kellemesen elrendez, az Úr Jézus Szíve tisztelete irányában halad. A történelem látott időket, amelyekben szűz Máriához, Isten Anyjához menekültek egyesek, társadalmak, országok; neki ajánlották fel magukat.

Így lett hazánk is a Nemzeti Nagyasszony öröke, Mária-országa. A Gondviselés nyilvánvaló terve szerint az újabb időkben Mária Jézus Szívéhez vezeti gyermekeit, népeit, országait. Ki ne vette volna észre, hogy az utolsó három század történetének nehézkedési ereje Jézus Szívéhez húzza az emberiséget. Alighogy nyilvánvaló lett az egyetemes Egyházban a szent Szív tisztelete máris, nemcsak egyesek, családok, egyházmegyék, de városok, országok s végül 1900-ban az egész emberiség is Jézus Szívének szentelte magát. Amit a központi hatalmak világi és egyházi hatóságai e háborúban tettek, az a természetfeletti világfejlődés isteni terve szerint egyik legkiválóbb eseménye. Azt még nem tudjuk, hogy az új idők kialakulásai hogyan fognak elhelyezkedni, de gondolkozásra képes eszünknek máris ki kell mondania azt a következtetést, hogy az idők piros pecsétje a Szív, az idők szelleme a szentségi Jézus szeretete leszen. A Gondviselés kiváltságos útja — Jézus Szíve tisztelete.

De hát mi lesz akkor a Mária tisztelettel? Mária által Jézushoz. Aki ismeri szűz Máriát s tudja mi az ő tisztelete, mit akar az elérni; az ezentúl még öntudatosabban fogja az Isten Anyját tisztelni és szeretni s főleg követni fogja őt, ki isteni Fia Szíve tiszteletében és szeretetében ősi eszményképünk és nevelő anyánk.

A jel tehát — Jézus Szíve!

Attól függ minden, hogy a magyar nemzet és pásztorai meghajlanak-e a felsorolt tények és okok előtt? Öntudatosan elismerik-e a jelen idők jelét, elfogadják-e, szívökbe zárják-e, megőrzik-e a vele kötött szent frigyet?

A nemzet jelen és jövő nagy feladatai, Isten akarata vele szemben, pirkadó küldetése kelet s nyugat fele óriás felelősséget rak vállaira: a népnek, vezetőinek, első helyen pásztorainak.

Oh ismerjük el, mi válik a mi nagy békességünkre! Azután hangos szavunk, lázas tettünk, imádkozó nyelvünk siessen a Gondviselés tervei megvalósítására az idők jelében; mert máris eljött az Úr Jézus hozzánk Szíve szeretetében s mindent „kellemesen“ el akar rendezni velünk.

„A Szív“ előfizetési ára egész évre 3 korona. Tömeges rendelésnél 50 példánytól kezdve 20 százalék kedvezmény. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII. ker., Horánszky-utca 20. szám.

Vasárnapi Evangélium.

Sz. János 1. r. 19—28. v.

Ádvent (Úrjövet) III. vasárnapja.

Az időben, a zsidók Jerusalemből papokat és levitákat küldöttek Jánoshoz, hogy megkérdezzék őt: Te ki vagy? És megvallá és nem tagadá és megvallá: hogy nem vagyok én a Krisztus. És kérdezék őt: Micsoda tehát? Illés vagy-e te? És mondá: Nem vagyok. Próféta vagy-e te? És felele: Nem. Mondák azért neki: Ki vagy, hogy választ vigyünk azoknak, kik minket küldöttek? mit mondasz magad felől? Mondá: Én a pusztában kiáltónak szava vagyok: Egyenesítsétek meg az Úr útját, amint megmondotta Izaiás próféta. És a küldöttek a a farizeusok közül valának. És kérdék őt; és mondák neki: Miért keresztelsz tehát, ha te nem vagy a Krisztus, sem Illés, sem próféta. Felelé nekik János, mondván: Én vízzel keresztelek; közöttetek állott pedig az, akit ti nem ismertek. Ő az, ki utánam jövendő, ki előttem lett, kinek nem vagyok méltó saruszíját megoldani. Ezek Bethániában történtek, a Jordánon túl, ahol János keresztel vala.

1. „Te ki vagy? Mit mondasz magadról?“ Vannak emberek, akik ezzel az életbevágó kérdéssel talán sohasem foglalkoztak, vagy legalább is nem a kellő komolysággal. Félnek az önismerettől, pedig az az erényes életnek kezdete, alapfeltétele. Büszkeségükben nincs bátorságuk, hogy önkényt leleplezzék az énjüket, hogy levegyék a sűrű, nehéz, fátyolt, mellyel az önteltséges hizelgés azt nagy gonddal betakarta.

Ember vagy! Keresd fel családfád legelső gyökerét. Jóllehet nem ismerlek, mégis megmondom teljes határozottsággal, hol fogod megtalálni. Messze, messze földön, ott keleten, azon a helyen, ahol évezredek előtt a paradicsom kertje díszlett. Az a szentéletű író, Mózes örökítette meg első könyvében mindnyájunknak közös család-

fáját. Az Egyház pedig azt mondja, miközben hamuval hinti meg fejünket: „Emlékezzél meg óh ember, hogy por vagy!“ A keresztény világnézet nem teszi az embert búskomorrá, hanem csak alázatossá. Alázatosság nélkül nem tetszhetünk Istennek. A porhüvely, a test nagy gyöngyöt rejt magában, és ez a lélek. Ez az isteni szikra megeleveníti a testet. Általa szellemüljön át bennünk minden, ami különben az állatra emlékeztet. Nem vagy angyal, de oktalan állat sem.

2. A lelket a Teremtő felruházta mindjárt még az édenkertben a malasztnak édes, kedves ajándékával. És ezért a válasz így hangzott: Ember, te Isten fogadott gyermeke vagy! Trónörökös vagy. Jogod van a mennyei koronára. De ezt a nagy méltóságot csakhamar elvesztetted az ördög irígysége és saját hanyagságod folytán. Az első karácsony éjjel leszállt a második isteni személy a bethlehemi jászolba, hogy ismét visszaszerezze számunkra a hervadatlan mennyei koronát. Úgy szerette Isten a világot, hogy Egyszülöttjét adá, hogy mindenki, aki Őbenne hisz el ne vesszen, hanem örök élete legyen. A jászol előtt állva megérted igaz nagyságodat; megtudod, ki vagy tényleg, mit kell magadról tartanod. Irgalmas Isten! mit művelsz velünk, hogy Egyszülötted küldöd el nekünk? Ki miattunk ember lett, Máriától született, hozva üdvösséget.

Végtelen nagy az Isten. Isten után kimondhatatlanul nagy az ember. Ha valaki szenvedélyeinek rabja és nem élvezi Isten fiainak szabadságát; ha önmagáról mondja: állat vagyok és nem ember: ezt csak saját bűnös hanyagságának lehet tulajdonítani. Ahelyett, hogy pacsirta módjára felemelkednék a magasságba, vakond módjára túrja fel a földet, kerüli a tiszta Napot.

3. Templomainkban éjjel-nappal ég a lámpa. Fénye gyenge, nem kelt oly nagy feltűnést, mint nagy városaink izzó villanyos lámpái; szerény és igénytelen, mint az erdő ibolyája. Szende sugarai az oltárszekrényre esnek és csendesen, némán, hallgatagon megadják a belépő hívőknek a választ a kérdésre: Te ki vagy? Isten kedveltje vagy! Plato, a nagy görög bölcselő nem tudott, nem mert határozott igen-nel válaszolni arra a kérdésre: Szereti-e Isten az embert? Az örök lámpa fényénél megismerjük Jézus Szíve szeretetének hosszát, mélységét s nagyságát. Keresztelő szent János méltatlannak tartotta magát arra, hogy Krisztus saruinak kötelét feloldja. És téged szent jelenlétével akar megtisztelni; annyira szeret, hogy lelked tápláléka lesz. Nemde az oltárszekrény légkörében feljődik az igazi öntudat, nemes önérzet, mely megvetéssel, undorral fordult el minden tiltott, aljas élvezettől.

Közeledik Nagykarácsony. Nem volnál hajlandó karácsonyi ajándékot elfogadni? Az isteni kisded Szívének kincseivel akar megörvendeztetni a szent áldozásban. Igaz, nem vagy köteles az Úr asztalához járulni, mint husvétkor, de ne nézd mindig csak a követelő törvényt, kövesd olykor szíved nemes érzelmeit is.

Ha ott térdelsz az oltár előtt és magadhoz veszed Krisztus szent testét, jusson eszedbe az a nyolc millió pogány is, aki semmit sem hallott az Egyház engeszteléséről és imádkozzál érettük is.

MIT KELL TUDNUNK A KATHOLIKUS HIT- és ERKÖLCSTANBÓL

Főparancs.

Hálás viszontszeretet.

Nemcsak akkor tökéletes a mi szeretetünk Isten iránt, ha őt azért szeretjük, mert ő önmagában a tegfőbb jó és legszeretetreméltóbb, hanem akkor is, ha őt azért szeretjük, mert előbb halmozott el bennünket szeretetével és jótéteményeivel, mintsem mi őt megismertük és szerettük volna. A legmeghatóbb indítóoka a mi Isten iránti szeretetünknek az Úr Jézus Krisztus élete és szenvedése. Vannak szigorú felfogású irók és tudósok, akik tagadják azt, hogy Istent tökéletes szeretettel szerethetjük, ha az ő jóságára, irgalmasságára, hosszútürelmére gondolunk s a kapott tömérdek testi s lelki javak láttára iránta hálás viszontszeretetre ébredünk. A sz. Írás és az Egyház azonban ezt a tanítást elveti.

Mert íme maga az Isten ajánlja és kéri szeretetünket, amikor az Írásban a szemeink elé állítja az ő nagy szeretetét irántunk. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát odaadta.“ (János 3., 10.) Sz. János buzdít bennünket Isten iránti viszontszeretetre s okul azt hozza fel, hogy Isten előbb szeretett minket. „Lássátok, minő szeretetet mutatott hozzánk az Atya, hogy Isten fiainak neveztessünk és azok legyünk.“

S mi által lettünk Isten fiai? Jézus halála által. Azért írja tovább sz. János: „Abból ismertük meg az Isten szeretetét, hogy ő életét adta miérettünk... Abból tűnt ki Isten szeretete mi hozzánk, hogy az ő egyszülött Fiát küldötte Isten e világra, hogy általa éljünk. Ebben áll a szeretet; nem mintha mi szerettük volna Istent, hanem mivel ő előbb szeretett minket és elküldötte Fiát engeszteléssül a mi bűneinkért... Mi tehát szeressük az Istent, mert az Isten előbb szeretett minket.“ (János I. levele 3. és 5. fej.) Sz. Pál apostol is az ő szeretettől tüzes leveleiben folyton sürgeti, hogy szeressük viszont az Istent, aki minket úgy szeretett, főleg szent Fia szenvedése, megváltásunk által. „Az Isten pedig hozzánk való szeretetét az által ajánlja, hogy még mikor *bűnösök* valánk, az elrendelt idő szerint halt meg Krisztus miérettünk. Azért most az ő vére által megigazolván, sokkal inkább megszabadíttatunk a haragtól általa. Mert ha, midőn még *ellenségei* valánk, megbékéltettünk Istennel az ő Fiának halála által, mint megbékültek, sokkal inkább üdvözülünk az ő élete által.“ (Rom. 5., 8—11.) Az Úrtól magától tanulták ezt a hálás szeretetet az apostolok. Jézus maga a szeretet főszabályául állítja fel, hogy tettben gyakoroljuk a szeretetet és viszont fogunk szerettetni. „Nagyobb szeretete senkinek sincs — úgymond ő — mint annak, ha valaki életét adja oda barátaiért.“ (Ján. 15., 13.) Ő odaadta életét értünk. Legnagyobb szeretetét bebizonyította véres halálával. Lélektani képtelenség az emberiesség szempontjából is, hogy azt ne szeressük, aki érettünk saját életét adta oda. Sz. Pál csak szerette az úr Jézus Krisztust? És ő folyton szeme előtt tartotta, szívébe írta Jézusról: „Szeretett engem és odaadta önmagát értem.“ Mártiromságával bebizonyította tiszta és tökéletes szeretetét Jézus iránt, amikor ő is odaadta életét Jézusért. Az ótestamentumi Írás ugyanezt tanítja, „Örök szeretettel szerettelek téged“, — mondja az Ur Jeremiás ajkaival. Azért: „Szeresd azt, minden erődből, aki alkotott téged.“

Dávidot Isten, Náthán próféta által térítette meg. Szörnyű bűnei undokságától megtisztította a tökéletes isteni szeretet gerjedelmével egy pillanat alatt. S mivel hatott szívére, mit állított a bűnös király szeme elé? Isten nagy jótéteményeit. „Igy szól az Úr, Izrael Istene — dörgi fülébe Náthán; — királlyá kentelek Izrael fölött, megszabadítottalak Saul kezéből és neked adtam urad házát és urad feleségeit kebledre

TÁRCA

Az igazi felebaráti szeretet.

„Szeresd felebarátodat, mint tennenmagadat!“ — mondja az Ur Jézus Krisztus. Mikor kínálkozik több alkalom e parancsolat gyakorlására, mint a mai háborús időben? Hogy milyen áldozatra képesít a Jézus Szíve szerinti szeretet, a következő szép eset legyen rá példa.

XIV. Lajos francia király idejében történt, hogy a franciák betörtek Németországba. Az ellenség egyrésze tisztjük vezetése alatt elfoglalt egy városkát. A lakosok rettegve menekültek el belőle; még a szerzetesek is elhagyták kolostorukat, az egy János atya kivételével. A tiszt lefoglalta a kolostort és benne ütötte fel szállását. Megkérdezte János atyától, hogy nem fél-e az ellenségtől? „Félni félek egy kicsit, de önmagamnál jobban szeretem az én lelki gyermekeimet, a szegény tehetetlen öregeket, elhagyatott özvegyeket és árvákat, akiknek érdekében itt maradtam, hogy tehetségem szerint gondjukat viseljem nekik“ — felelte a jó páter. S csakugyan: ő volt nekik a gondviselő atyjuk, vigasztaló barátjok, gyógyító orvosuk. Kora reggeitől késő estig szűntelen fáradozott értök. Kora hajnalban kisietett a mezőre és erdőbe gyógyfüveket szedegetni a betegek és sebesültek számára. Onnét haza iparkodott a városba s házról-házra járt segíteni és vigasztalni a nyomorgó ottrekedteket. Ha a betegek és sebesültek gondozása engedte, maga köré gyűjtötte a gyermekeket és oktatta őket szent hitükben. Egyetlen öröme s szórakozása volt, hogy ápolta a virágokat, különösen a szép rózsákat. A katonák nagy tisztelettel viseltettek iránta s nem is bántották kedvelt virágait. Idővel a tiszt másfelé vonult katonáival; de félévre rá megint csak visszakerült az ellenség a városkába. Akkor már egy tábornok táborozott ott hadosztályával. Az előbbeni tiszt megérkezése után mindjárt sietett meglátogatni a jó János atyát, akit igen becsült. Megdöbbent, amikor hallotta, hogy fogságban van és másnap agyonlövik. Történt ugyanis, hogy egyik francia katonát meggyilkolva találták a városban. Senki sem tudta, ki ölte meg. A tábornok kiadta a szigorú parancsot, hogy, ha nem jelentkezik a gyilkos, akkor három férfit és három aszszonyt agyon kell lőni a város lakói közül. És az áldott jó János atya feláldozta magát és ő jelentkezett. A tiszt biztosra vette, hogy János atya ártatlan, amiért is sietett a tábornokhoz, tisztázni a dolgot; de semmire sem tudott vele menni, a tábornok megmaradt elhatározása mellett. Erre elrohant János atyához börtönébe s összetett kézzel kérte, hogy vonja vissza önmaga ellen tett följelentését és bizonyítsa be ártatlanságát. De mindhiába. A jó János atya nyugodtan ezt felelte neki: „A gyilkos nem jelentkezett, tehát ő helyette valakinek áldozatul kell esnie. Én akarok lenni ez az áldozat. Mert nem jobb-e, ha egy ártatlan feláldozza magát hat ártatlannak a megmentéseért?“ A tiszt sírva fakadt a meghatottságtól. János atya nyugodt lélekkel várta kivégeztetését. Csak azt a kegyelmet kérte a tábornoktól, hogy még egyszer megnézhesse a kolostort és rózsáit. Megengedték neki. És elment a kórházba s még egyszer, utoljára vigasztalta a betegeket és sebesülteket. Aztán oda ment szép rózsafái közé s a legszebb piros rózsát mellére tűzte. Így, piros rózsával a szíve fölött lépett a vesztőhelyre, ahol agyonlőtték az ártatlant. — Szépen jelezte az a piros rózsa az ő lángoló felebarátaiért önfeláldozó szeretetét, amelyért bizonyára Jézus szentséges Szívének boldogító szeretete lett örökös jutalma.

Háborús epizódok.

Az egyik helyőrségi kórházban ráakadtam egy szájlövéses katonára. Fáradt golyó hatolt szájpadlásába, de mégis sokat kínlódott szegény; miután már eltávolították a kellemetlen jószágot. Az egyik huszár társa csipkedte: „Nem megmondta-e a kapitány úr, hogy csukjuk be szájunkat, mert különben golyókat kell nyelnünk?“

„Nem úgy, pajti, méltó büntetés ez, mivel sokat káromkodtam, de az alapos lecke le-

és neked adtam Izrael és Juda házát és ha ezek kicsinyek, sokkal nagyobbakat adhatok neked. Miért vetetted meg tehát az Úr igéjét?" Náthán szemrehányó beszéde után a király bűnbánatra lágyulva felkiáltott: „Vétettem az Úr ellen!" Náthán válaszolt: „Az Úr is elvette bűnödet!" Dávid szeretete tökéletes volt, mert elengedte Isten bűneit. De ez a szeretet Isten jótéteményei szemléletéből fakadó hálás szeretet volt.

A keresztény Isten gyermeke, az ő szent családjában él. Amint a jó gyermek szereti természetszerüleg édes apját és anyját, mert percről-percre látja, érzi szeretetöket és az áldott kezeikből kiáradó jótéteményeket élvezi, úgy a hívő lélek is, Isten gyermeke szüntelenül magától értetően csüng szeretettel Isten atyai kebelén. Ne mondja azt senki, hogy az a gyermek nem szüleit, hanem a szülők jótéteményeit szereti; mert mindkettőt szereti, de előbb és jobban a szülőket. Azért nem akar a szegény gyermek elválni szüleitől, ha gazdag úrnő magához szeretné venni. Nyomorog a szegénységben, ha ott van anyja mellette, akit szeret s nem kell a gazdagság, ha nincs ott anyja. A jótétemények az aranyos utat képezik, amelyen Isten jó Szívéhez jutunk. Különben nem is ismerhetnők és nem is szerethetnők. „Mindenekért meghalt Krisztus, hogy akik élnek, már ne magoknak éljenek, hanem annak, aki érettök meghalt és feltámadott". (Kor. lev. II. 1, 15.)

Ezt az isteni beszédet megérti tanult és tanulatlan. Mindenki szeretheti Istent szent Fiában, ha van emberi szíve, egészséges esze.

JÉZUS SZÍVE TISZTELETE

Fontos kérelem.

Jézus Szíve buzgó tisztelői ezt a kérelmet meg fogják érteni és kitelhetőleg teljesíteni is.

Mult számunkban szóvá tettük, hogy közeledünk a nevezetes naphoz, január 1-jéhez, amelyen hazánkat Jézus Szívének ajánlottuk fel. Meg is indokoltuk, hogy miért ujítsuk meg az idén ezt a felajánlást nagyobb előkészülettel. Most oda irányul kérelmünk, hogy az ország összes Jézus Szíve társulatai, szövetségesei és minden egyes tisztelője a szent Szívnek lelke egész melegével közreműködni, dolgozni, apostolkodni szíveskedjék, hogy a terv sikerüljön is. Igen helyesen tennék, ha a városokban, falvakban létező egyéb vallásos vagy más természetű katholikus egyesületek tisztelt vezetőit is felkeresik, közreműködésüket alázattal kérik. Hisz a felajánlás országos volt. Nemcsak a Jézus Szíve tisztelők egyesületi ügye az, hanem minden ker. kath. magyaré, sőt mindazoké is, akik hisznek Jézus Krisztusban és hozzá segélyért imádkoznak. A szervezkedés nehéz munkájában gondoljunk arra, hogy Jézus Szíve ezt kívánja tőlünk, hogy Ő maga a mi csekély közreműködésünk mellett biztosan hatalmas kegyelmi befolyással húzni fogja Szívéhez juhait. Megígérte, hogy a bűnösök az Ő szívében a megtéréshez szükséges kegyelmek végtelen tengerét találják meg, hogy a lanyha lelkek buzgók lesznek, hogy a buzgó lelkek hamar a tökéletesség magaslatára jutnak, hogy a papok megkapják a kegyelmeket, amelyekkel még a legmegrögzöttebb bűnösöket is megtéríthetik. Igéri az Úr, hogy minden vállalatot, amelyet sz. Szívének ajánlunk fel, sikerrel fogja megjutalmazni. Biztosan teljesíteni fogja Jézus Szíve ígéretét azon fontos ügyben is, amellyel az egész országot közelebb akarja húzni szerető Szívéhez. Kételkednünk nem lehet, nincs ok reá. Ellenkezőleg Németország példája mutatja, hogy ott az országos ájtatosság a legvérmesebb reményeket is fölülmulta. Pedig igen sok kishitű katholikus Németországban is nem tartotta alkalmasnak az országos ájtatosságot, ellene szavaztak. De az Úr Jézus megmutatta, hogy ő a szívek királya! Kioktatta vastag tévedésükről mindazokat, akik inkább saját eszükben, ügyességükben, szóval a természetes eszközökben bíznak, mintsem Jézus mindenható kegyelmében, amely eljut olyan szívekhez is, amelyekhez emberi szó nem férkőzhetik. Megtette az Úr Jézus, hogy győzött ellenségeinek minden agyarkodása dacára. Ide ki írok nehányat azon nagyszerű jelentésekből, amelyek Németországban megtartott három napi ájtatosságról szólnak.

„Egész Németország három napi ájtatossággal készült elő e nagy történelmi esemény megülésére. Az eredmény felülmult minden várakozást. A prédikációkat jobban látogatták az otthonmaradt hívek, mint azt a népmissziónál már megszoktuk. Nagy tömegekben járultak a bűnbánat szentségéhez és a szentáldozáshoz. Hétköznap telibbek voltak a templomok, mint máskor vasárnap. Erősen húzta magához Jézus Szíve főleg a férfi és ifjú világot. Sok helyen késő éjjelig gyóntattak magok a püspökök is. Akárhány helyen a nagy tömeg miatt nem juthattak a hívek gyóntató papjukhoz. Nagyobb megtérések fordultak elő, mint a népmissziónál. Olyan férfiak is kibékültek Istennel és az Egyházzal, akik 20—40 éve bűnös útakon jártak.

Németországban a felajánlás napján, 1915 jan. 11-én és az előző három napon 20 millión felül áldoztak.

Kölnben a felajánlási ünnepségen 15 ezernél többen voltak a templomban. Feltűnő sokan jelentek meg a férfiak és ifjak. — *M.-Gladbachban* a hívek buzgósága nagyobb volt, mint az utolsó népmissziónál. A két legnagyobb templomban kellett a felajánlást végezni, oly hatalmas volt a tömeges részvét. — *Düsseldorf-Köln-Ehrenfeld-Essenben* nagyobbak voltak a megtérések, mint a népmissziónál. Éjjel 1 óráig is gyóntatni kellett. — *Neuwerkben* a plébános nyilatkozata szerint, ki már 24 éve lelkipásztor ott, még annyian sohase gyóntak. Az ünnepségek után hétfőn is 1/4 6—1/4 7-ig kellett áldoztatnia. — *Paderbornban* 5000 lélekből (háborúban kevesebb) 3300 gyónt és áldozott. — *A wesztfáliai Münsterben* 12.000 lélekből (háborúban kevesebb) 7500 gyónt és áldozott. Hallatlan tömegek vettek részt a három napi ájtatosságokon. — *Dülmben* (i/W.) 12.000 lélekből 9000 áldozott. Itt mindennap két beszédet kellett tartani. A nagy székesegyház oly teli még sohasem volt. Olyan férfiak is gyóntak, akiket a misszió alatt nem tudtak a templomba hozni. — *Recklingshausenben* 10.000 lélekből épen 1000-en vannak a háborúban s mégis 11.000 áldozás volt. Ebből a gyermekeké csak 500. A fiatalság a nagy részvétel miatt nem is mehetett a templomba. A férfiakat és nőket külön választották, mert egyszerre nem fértek el. — *Neuwiedben* amióta áll az egyház, ily tömegeket együtt még nem láttak. Itt is két csportban kellett prédikálni. — *Mainzban* — a lanyha városban — azt hitték, hogy a szent Szív nem fog húzni. Kényes katholikusok a mainziak. Nem szeretnek gyónni és áldozni. Kiváló szónokokat ugyan szívesen meghallgatnak, de tettre nem igen kaphatók. Ez alkalommal azonban meglepetésszerű buzgalom ragadta meg a lelkeket. A három óriás templom telisdedteli volt. Csak a plébánia templomban 8000-en áldoztak, leszámítva a szerzetes templomokat és a kisebb helyeket. A dómban annyi ember még tán sohasem volt. — *Fuldában* emberemlékezet óta úgy meg nem telt a székesegyház, mint ez alkalommal. Csak a dómban 10.000-en áldoztak.

Gondolkozzál velem együtt Jézus Szíve buzgó tisztelője a németek ezen buzgóságán. Kövessük őket legalább ezentúl!"

Nem hihetem, hogy a te közreműködésedet ne segítené a hatalmas és irgalmas Jézus szerető Szíve. Nem hihetem, hogy nekünk, magyaroknak hasonló kegyelmeket ne adna Jézus kegyelemteljes Szíve. Sőt van okom reá, hogy ha mi is megtesszük a magunk részéről a lehetőt, még többet fogunk kapni, mint kath. német testvéreink; mert ez az ország a szeplőtelen szűz Anya öröksége. „Az isteni kegyelmek Anyja" könyörögni fog az ő magyar népeért!

Nagy örömünkre értesülünk arról is, hogy az Országos Katholikus Népszövetség vette a kezébe ezen ünnepségek országos megszervezését. Most már fog menni. Jézus Szíve, benned bízunk!

EGYHÁZI TÖRTÉNELEM

Az emberiség Krisztus születésekor.

Az időben, mikor Krisztus Urunk született, az ismert világon a rómaiak voltak urak. Európának csak aránylag kis része tartozott az ismert világhoz. Az alpoktól északra a mái Németországnak legnagyobb része alig járható őserdő. A sokféle germán

---

szoktatott katona vétkemről!" — volt bűnbánó válasza a sebesültnek . . .

*

Egy kongregánista katonatiszt a kafarneumi pogány százados példájára szelíd szavakkal tudja rendbe szedni embereit. Elég neki mondani: így, jer és a parancs megtörténik förtelmes, égbekiáltó szitkok, káromló szavak nélkül, de mindamellett nagyobb rend van, mint a szörnyű káromkodásokban berekedt hangú altiszteknél. Nem türi meg alattvalói, legkevésbbé altisztjei ajkán az ily fajta beszédet, mert a haza szent törvényeivel ellenkezik a török időkből a szegény magyarra maradt eme átkos szokás. A káromkodó — szokták vitézei mondani — nála kegyvesztett lesz! Brávó!

*

X. helyőrségi kórházban feküdt N . . . mohácsi honvéd, ki áldozatkészsége folytán lett híres, dicső a csatatéren úgy, mint a betegteremben. Valóságos nemes szenvedélye volt az irgalmasság jó cselekedete. A harc tüzéből igen ügyesen tudta a sebesülteket elszállítani. Századparancsnokát is golyó érte. A legnagyobb gyengédséggel veszi hátára, négykézláb csúszik golyózápor közepette is az édes teherrel a kötöző helyre. Útközben egy őrmester is, hörögve már, kéri szánalmasan, hogy juttassa a katonalelkész közelébe. Mi tévő legyen? Egyik hóna alá tisztjét, a másik alá az őrmestert veszi és a kettős megmentett becses zsákmánynyal siet a legközelebbi kötöző helyre. Az Úr áldott jobbja távol tartott minden golyót; az egyiknek utolsó óhaja teljesült s utána mindjárt kiszenvedett. Tiszt ura vele egyetemben visszanyerte egészségét. E hősies szamaritánus, szeretetszolgálatairól, készséges előzékenységéről, de főleg határtalan türelméről s megelégedéséről híres vitéz lett. „A katona édes hazáját nemcsak fegyverrel kezében védi, hanem egyaránt hősies szenvedése felajánlása által is" — mondta egy magasrangú, szintén ott szenvedő tiszt.

*

Kedves, nagyon is megszívlelendő sorok egy egyszerű, de magasztos lelkületű vitéztől:

„Ne sírj, ne aggódj, drága nőm, még eddig egy év alatt se golyó, se betegség nem ért. Meggyőződésem szerint ártatlan szívű kis gyermekem és a te forró imátokkal elolvasztjátok, ártalmatlanná teszitek a felém hatoló golyót. De ha bármi váratlan csapás is érne, készületlenül nem találja kis családomat, ha vétek nem terheli lelkünket. Isten szent akarata legyen áldott és imádott!...

A díszgyűlés a Nemzeti Fogadalmi Templom ügyében dec. 12-re van elhalasztva.

törzsek ott tanyáznak ősi rengetegeikben, üzik a vadat, irtják ellenségeiket és telítik lelküket az ős pogány vallás sötét babonáival.

A germánság akkor durva és barbár. Magasabb eszméi nincsenek. Folytonos harcban vagy dőzsölésben töltött életük után, a túlvilágban a harcok, a dőzsölések fokozottabb izgalmaiban reméltek. Durva nyers élet, durva nyers világfelfogás. Mert ami a germán mondákban olyan költőiesen szép és magasabb eszméjünek látszik, csak a későbbi, a kereszténykori költők szinezése. Ez a babonás mondavilág nem nyugtathatja meg folytonos izgalomban élő lelkeiket. Lelküknek pedig nagy szüksége volt csillapítóra, mert fenyegette őket a legnagyobb veszedelem: *a római hódító!*

Hazánknak földjén kóborló népek tanyáztak. A Dunántult ép ez időben hódították meg a rómaiak és kebelezték be Pannonia név alatt a birodalmukba. A Duna-Tisza közén, ahol nem beláthatlan kiterjedésü mocsarak terpeszkedtek, ott harcias pásztor népek legeltették nyájaikat. A Tiszántul és a hegyes vidékeken vagy nem voltak ember-lakta helyek, vagy ha voltak, kóbor népeknek tanyái voltak, olyan népeké, melyeknek napról-napra tengetett élete mindent ismert, csak békét és nyugalmat nem.

Ott a Kárpátokban tul északra a nagy orosz alföldön, nyüzsögnek a népek. Olyan folytonos hullámzásban vannak, mint a forrongó tenger. Nincs név, nincsen nép, amelynek híre-neve fönmaradt volna. És ha valahol, úgy itt ismeretlen volt a békés nyugalom eszméje.

A Balkán félszigeten az őserdőkben régen hatalmas népek elkorcsosult ivadékai tanyáztak. A gyönyörű Dalmácia, a görög városok római birtokok, az ő sorsán osztozkodnak.

Ugyanez áll a Földközi tenger mellékének összes államaira. Ahol Róma az úr, a nép a római szellemben él.

És Róma szelleme? Egy akkor vajudó óriási birodalom, melynek gyökereit gyermekeinek patakokban kiömlő vére öntözte. Évszázados polgárháborúk után, a folytonos harcok és küzdelmek között az embereknek idegrendszere végképen kimerült.

A császárváros ragyogó pompával, fényes külsőségekkel akarta feledtetni azt a rettenetes ürt, amely a lelkekben tátongott. Kivül ragyogás, de bent a szívekben lelket megrázó sötétség, az irányt vesztett lelkeknek rettenetes szegénysége. A milliós városban néhány ezer gazdag ember, aki kinlódó lelkét a dőzsöléssel, a mulatozással akarja megenyhíteni vagy belemerül a rideg, szívtelen bölcselkedésbe és belátván a iöldi élet sivárságát, minden pénze, hatalma és ragyogása dacára a kétségbeesésnek martaléka. A többi, a szegényeknek, a nincsetleneknek százezrei, milliói a kenyeret és mulatságot követeli, hogy elverje kinzó éhét és feledhesse szörnyü bajait.

Mindenütt, amerre tekintünk, a legborzasztóbb lelkiállapotok. Egy óriási, sokakban hangos, mindenkiben néma kiáltás föl az égre: Harmatozzatok egek! Jöjjön a megváltás, jöjjön valaki, aki ebből a szörnyü állapotból kivezeti az emberiséget.

És mint a monda tartja, egy éjszakán, mikor a nagy birodalom császára megnyugvás után sóvárgó lelkének háborgásai miatt nem tudott elaludni — látomást lát. Egy szűz jelent meg neki, aki Istent szült, azt az Istent, aki azért jött el, hogy a békét adja meg az embereknek, melyért legjobban áhitoztak. És a hatalmas császár, akinek parancsára tündérfényü templomok emelkedtek a régi isteneknek, mintha teljesen megértette volna az új Istent, az igazi Istent, egy egyszerű oltárt emelt a *Deo ignoto*, az ismeretlen Istennek.

Az oltár és a felírás megvan mostanáig az Ég oltára (Aracoeli) nevü hegyén Rómának. A békét, megnyugvást kereső császár nem tévedett. Messze Judeának Bethlehem nevü kis városában csakugyan megszületett a szűztől az eddig ismeretlen Isten: az igazság, a béke, a lelkek megnyugvásának eddig ismetlen Istene.

VALLÁSOS ÉLET.

Világosság.

„Az ige megtestesült Názárethben," — énekeljük majd a szép karácsonykor. Az „Ige", azaz a második isteni személy, az „örök bölcseség", az „Atyának fényessége", az „igaz világosság".

Lehet-e valamit a ragyogó napfénynek kitenni anélkül, hogy meg ne legyen világítva? Ép úgy lehetetlen legbensőbben egyesülni Jézussal anélkül, hogy az értelem homályát el ne oszlassa az isteni fény világossága.

Mikor limai szent Rózától azt kérdezték, hogyan érzi magát szent áldozás után, azt válaszolta: „Úgy, mintha ragyogó nap volna a lelkemben". Helyesen felelt. Krisztus az „igazság napja" tündököl szent áldozáskor a lélekben; nemcsak egy sugárt lövel e drága gyémántra, hanem annak kellő közepében ragyog és bevilágítja teljesen.

Aki gyakran és jól áldozik, óh mily könnyen látja, mi jó, mi rossz; mily hamar felismeri, mi tetszik Istennek és mi nem.

Aki gyakran áldozik, az a hit természetfölötti világánál könnyen észreveszi a Gondviselés kezét és a világ, az élet, a teremtés célja nem megoldatlan talányok előtte.

Aki gyakran áldozik, az helyes látószög alatt képes vizsgálni a dolgok folyását; helyesen ítél a világ fölött; neki van a legjózanabb világnézete.

Morus Tamás, a vértanú lord-kancellár, valahányszor fontos állami ügyet kellett elintéznie, mindannyiszor szent áldozáshoz járult, „hogy — amint maga mondotta — soha az isteni törvény által kijelölt irányt el ne tévessze".

A Nemzeti fogadalmi templom díszgyűlése.

Most vasárnap, 12-én, d. u. 4-kor lesz a pesti Vigadóban díszgyűlése azon mozgalomnak, mely a háború szenvedései közt *nemzeti fogadalommal* óhajt a Legfőbb Szövetségeshez: a mindenható Istenhez fordulni oltalomért és szerencsés kibontakozásért. A díszgyűlés főszónoka *gróf Apponyi Albert* lesz, a magyar katholikusságnak e büszkesége: ő fogja kifejteni az eszmét, hogy miért is van szükség imádságra s mennyire rászorulunk majd még a háború után is az Isten kegyelmére. A gyűlés elnöke a *Bíboros-Hercegprímás* lesz s kívülük szólni fog még *báró Gillány Imre* földmívelésügyi miniszter és *Bárczy István* polgármester, mint a kormány s a főváros képviselői.

Bizonyos, hogy már maga ez a gyűlés nagyszerű tanuságtétel lesz amellett, hogy a magyar nemzet ma sem feledte el ősi hitét, bizalmát, vallásosságát s hogy a nagy nemzeti élethalálharcban az anyagi erőkön és fegyvereken kívül becsülni tudja azokat az erkölcsi tényezőket is, melyek nélkül nemzet nem lehet nagy, nem lehet erős, nem lehet ellenállóképes.

Rajtunk áll most, Jézus Szíve tisztelői, hogy ez az érzület ki ne haljon a katholikus nagytömeg lelkéből. Kitünő alkalom most ez a naggyűlés, hogy olyanoknak is megnyissuk szemét, akik máskor elzárkóznak az érzékfeletti igazságok elől: hozzuk el őket Apponyi beszédére, mely bizonnyal méltó lesz e nagy szónok nevére. De aztán ne maradjunk meg ennyiben, hanem írjuk zászlónkra a fogadalmi templom nevét: sorakozzunk valamennyien az ügy terjesztői, támogatói közé. *Minden jóravaló katholikus szívesen fog áldozni e célra évente néhány koronát* s ha elég buzgó gyűjtő akad, akkor pár évvel a háború után megkezdjük a nagy fogadalmi templom építését, mely — ezt már ma biztosíthatjuk — a *Jézus Szíve tiszteletnek is nagy központja lesz.*

Gyűjtőíveket a Fogadalmi Templom irodájához (Katholikus Népszövetség) fordulhatunk, vagy lapunk kiadóhivatalához (Horászky-utca 20.). Az adományok ugyanoda vagy pedig a *Magyar Földhitelintézetbe* (Bálvány-utca 7.) küldhetők.

TEMPLOMI REND

Dec. 15-én, 17-én, 18-án szerdán, pénteken és szombaton kántorbőjti napok. A felnőtteknek csak egyszer szabad jóllakni, szerdán és szombaton szabad húst enni.

Már most közöljük, hogy december 31-én a Jézus Szíve templomában éjjeli szentségimádás lesz.

Dec. 18-án veszi kezdetét a „Szállást keres a sz. Család" ájtatosság.

IRODALOM és MŰVÉSZET

Az ország felajánlásának évfordulóján az ünnepségek rendezésénél alkalmas szindarabok: *Tieid vagyunk!* Az ország felajánlását gyönyörű költői alakítással dolgozza fel a szerző. — *A béke angyala.* Irta Novák János sebesült tiszt. Eszméje meghatóan szép. Tartalma nemcsak alkalmi értékkel bír, hanem általános, a kiengesztelés nagy gondolatát hozza színre. A darab tősgyökeresen magyar és keresztény. Mindkét darab kapható „A Szív" kiadásában, Budapest Horánszky-u. 20. Ára 50 fillér. Az előadás joga megváltva 10 példány rendelésével. Énekbetétek 5 korona.

„Szállást keres a sz. Család" című kis énekes életkép, amelyet nemcsak színpadon adhatnak elő, hanem otthon a családban is, ha hárman összeállnak. Igen kedves és alkalmas dec. 18—25. közötti időben, amikor Egyházunk a sz. Szűzzel együtt várja a Jézuska születését. Kapható „A Szív" kiadásában. Ára 10 fillér. Zenéje 50 fillér.

ÜZENETEK

Lapunk előfizetési ára helyben és vidéken 12 hóra 3 korona. Egyes szám ára helyben 4 fillér, vidéken 5 fillér.

A kiadóhivatalban minden hétköznapon d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óra között hivatalos órák. Kiadóhivatali cím: Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. II. em.

Hirdetéseket úgy cégektől, mint magánosoktól fölveszünk a kiadóhivatalban. A hirdetés ára szavankint 5 fillér, vastagon nyomtatott szavakért 10 fillér. Állandó vagy különleges hirdetéseknél külön megállapodást köthetünk.

Bárkinek bármily természetű kételyére, nehézségére szívesen válaszolunk a kath. Egyház tanitásának szellemében.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, akiknek saját nevükre, címszalaggal küldjüklapunkat, ha nem kapják meg pontosan, reklamirozzák azt a postán. Mi pontosan már csütörtök este küldjük a lapot a bejelentett címre. Igen feltűnő az, hogy némely vidékről ismételten hetek multán jelentik nekünk t. előfizetőink a lap elmaradását s mi sem kapjuk azt vissza. Nyomára akarunk jönni, hol van a baj. Szíves közreműködésüket kérjük.

Egy kétségbeesőnek. Baját közölje tapasztalt lelkiatyával.

Többeknek. A beküldött cikkeket, ha megütik a mértéket előbb utóbb közölni fogjuk. Ha nem, vagy levélben válaszolunk megadva a kritikát, vagy hallgatásunk maga a negativ kritika.

Szerkesztésért felelős:
HEDWIG STEFI.

Finom fehérneműhöz, felvétetik Wehler-gépvarrónő és tanulóleány. Baross-utca 17. szám. I. emelet 5. szám alatt.

Finom acélárúk.

Zsebkések, ollók, borotvák, asztali evőeszközök, manikür készletek, kerti eszközök és korcsolyák nagy választékban kaphatók.

Dreher Ignác és Fia cég

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14. Alapíttatott 1845.

Nyomatott az Apostol-nyomda részvénytársaságnál Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. Telefon: József 38—21.